X. Évfolyam Budapest 1900. szeptember hó 15 73. (331.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára. Társszerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI

Őszi luxuslóvásár.

Az idei őszi luxuslóvásár szeptember hó 30, October hó 1. és 2-ik napjain *tartatik meg az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ védnöksége alatt a „Tattersall“ istállóiban.*

A luxuslóvásár díjazással lesz egybekötve. *Négyes fogatok részére 2, kettős és jucker-fogatok, valamint hátas lovak részére egyenként három 6—600 koronás díj, vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben tüzetik ki.*

A bejelentési határidő szeptember hó 15-ikén lejárt.

A vásár tervezete a „Tattersall“ titkárságánál Budapest, Külső-Kerepesi-ut kapható.

Kereskedelmi tisztesség.

A kereskedelmi miniszter egy törvényjavaslatot dolgoztatott ki s ezzel három közérdek megoltalmazását vette tervbe. A kereskedelem tisztességtelen versenye ellen akarja megvédeni 1. a szolid kereskedőt, 2. a hazai ipart, 3. a vásárló közönséget.

Ennek megfelelőleg: Tilos az áru minőségére, mennyiségére, árára és beszerzési forrására nézve oly kitételek alkalmazása, melyek a valósággnak meg nem felelnek. Tilos tehát valamely árut akár finomabbnak hirdetni, mint amilyen annak igazi minősége, akár magasabb áron hirdetni, mint amilyen annak a belértéke. Ha ezt az első paragrafust végrehajtják, akkor a fogyasztó közönség ezentul be van biztositva az ellen, hogy a reklámokkal becsapják. Mert ez a paragrafus egyszerüen megtilt, elitél és büntet minden olyan fogást, amely az áru minősége és ára tekintetében a közönség félrevezetésére alkalmas. Sajnos, csak a kitételt és az ábrát tiltja meg. Tehát a reklámot. Azt, hogy a fogyasztót a szóbeliség utján be ne csapják, a törvényjavaslat már nem is igyekszik megakadályozni. Aminthogy bajos is volna. Alkudni a nyerészkedő kereskedő ezután is fog, az áru belértékét sokszorosan felülhaladó árakat ezután is kérhet és az áru minőségére meg származására vonatkozólag ezután is alkalmazhatja az élelmesség összes ismert fogásait, mindezt a szóbeliség utján. De irásos reklámjaiban szolidnak kell lennie. A reklám alapján megrendelt árut a kereskedő ezután is küldheti századvégbeli lelkiismeretlenséggel, az üzlet tulajdonképeni perfektuálásának ezeket a mozzanatait az uj törvényjavaslat nem hivatott figyelembevenni; hanem a reklámnak szolidnak kell lennie, különben a kereskedőt büntetés sujthatja. A szigoru végrehajtás esetén bekövetkezik, tehát az az ideális állapot, miszerint az ember ujságból olvasva, kénytelen lesz elhinni, hogy nincs többé kopasz fej és eszerint nagyon csodálkozni fog a kopasz emberek fölött. A reklám legyen a valóságnak megfelelő. Helyes. Mit értsünk ez alatt? Ugy-e azt, hogy a kereskedő ne hirdessen olyan árut, amilyennel nem rendelkezik. A kereskedő tehát olyan árut is tart, saját igazolására. Azonban hol van megirva, hogy én csakugyan azt kapom? Ha kételkedem, kicsoda világosit fel? Ha megrövidültem, hol az a jogorvoslat, amely az uj törvény intencióit a gyakorlatban teljes alkalmazkodással érvényesiteni fogja a megkönnyebbitésemre? Mig erre nézve kézzelfogható utmutatásaim és garanciáim nincsenek, addig a tisztességtelen kereskedelem megfékezését csak elvileg tartom megoldottnak.

Elvileg pedig már borzasztóan tisztességesek vagyunk, csakhogy mit ér, ha a végrehajtás nem bir a tisztesség elveinek respektust szerezni! Ugy-e tiltva van a tápszerek hamisitása, ugy-e tiltva van a borhamisitás? S nincs-e azért hamisitott élelmiszer és hamis bor? Vagy mást kérdek: engedett-e a hamisitás csak egy cseppet is szörnyü mérveiből? Dehogy engedett. Az ember mérget iszik és mit sem tehet, holott a háta mögött van a félremagyarázhatlan törvény. Amely törvénynek hiába szigoritották meg a végrehajtási rendeletét, keresztülvinni nem tudják.

Hát most több lett egy ilyen törvénynyel. Tiszteljük benne a nemes intenciót s a tisztesség diadalra jutott elvét, de a fogyasztók ebben a törvényben a kizsákmányoltatás ellen gyakorlati értékü garanciához nem jutottak. És pedig a részedett ember jogorvoslatának komplikált volta miatt nem. Hanem erről más lapon beszélünk.

Tilos azután a kereskedő versenytársának olyan kisebbitése, amely arra ártalmas lehet. Ehhez bátran hozzátehetnék azt, hogy tilos a versenytársak

TERMÉNYEINK ÉRTÉKESITÉSÉT

bizzuk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉRE, Budapest,

V., Alkotmány-utcza 31.

Mai számunk 20 oldal.

erkölcsi és anyagi károsítását célzó nyomtatványok terjesztése, a milyen nyomtatványoknak tekinthetők például egyes revolver ujságok. Ezek gomba módra ütik fel fejüket s készek egyes czégeket és vállalatokat bizonyos álpanaszok, gyanuk vagy bejelentések alapján gyanussá tenni és a sárga földig lerántani. Megrendelésre gyártott czikkeiket a megrendelők tizezer számra küldik szét az országban, mérhetetlen károkat okozván a versenytársnak, mert ha ez napfényesen igazolja is magát, a renoméján esett foltokat sohasem tisztázhathatja azon széles körben, amelynek szeme előtt őt a meggyanusítás érte. Tehát mikor a törvény kereskedőt kereskedővel szemben akar védeni, akkor jó lesz, ha kiterjeszti figyelmét erre a fogásra is, mint a tiszteességtelen fegyverek legádázabb, legvisszariasztóbb s e mellett elterjedt kezelési módjára.

Végre a javaslat a magyar ipart védi. Tilos ugyanis az árun oly származási hely megjelölése, amely a valósággal meg nem felel, különösen pedig, ha az idegen származásu áru, mint hazai termék van feltüntetve. És tilos oly összehasonlitás, amely a hazai termékek rovására történik. Ez a legerőteljesebb intézkedése a törvényjavaslatnak. Igazi szovinisztikus szellem hatja ezt át. Sajnos, sok hasznot ez a szép intenczió nem igen igér a magyar iparnak.

Hiszen nem az a baj most, hogy a magyar ipartermékeket azért mellőzik, mert nem tudják róla, hogy az magyar. Söt ugy áll a dolog, hogy a magyar iparos készitményét még jobban megveszik, ha elhitetik róla, hogy az angol, német vagy franczia gyártmány. A magyar közönség ma még mindig az idegent favorizálja, mert megszokta, hogy a nyugati czivilizáczió vezet még az ipari izlésben is. És a mi iparunk még nem képes emanczipálni magát e felfogás alul. Azért az élelmes kereskedő inkább a magyar ipari czikkre ragasztja a külföldi bélyeget, mint megforditva. Helyes, hogy a jövőre ez is tiltva van; ez talán többet ér annál a tilalomnál, hogy az idegen árut nem szabad magyarként kiadni. Később, ha a kereskedelem a magyar firmákat nem rejti véka alá, hanem büszkén hivatkozik reá, mint legjobbra, akkor végre a közönség is jobban megbarátkozik a magyar portékával. A közönség egy nagy tömegének itélkezését tényleg már a reklám-irodalom is erősen befolyásolja. És aztán igen tapintatos dolog, hogy idegen áru rovására történő kisebbités nincs tilalmazva. Ezt a protekcziót a magyar ipar remélhetőleg hálás köszönettel kiaknázni igyekszik és rövid idő mulva az angol, franczia meg a német gyártmányokat ugyancsak le fogjuk nézni.

Összegezve: a tiszteségtelen versenyről szóló törvényjavaslat tele van becsületes czélzatokkal. Habár mi, a fogyasztás révén érdekelt gazdák a mi sajátlagos szempontunkból sok gyakorlati hasznot nem várunk tőle, ez nem akadályozhat meg abban, hogy Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszteret szivből üdvözöljük, aki a tisztesség elvének érvényt szerez, vezettetve nemes szándékától és jó magyar érzésétől. *B. B.*

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: **Cselkó István.**

Próbahizlalás.

„Mai időben a gazda csak ugy boldogul, ha czeruzáját folytonosan kezében tartva, mielőtt valamibe belekezdene, előbb kiszámítja kijön-e a remélhető legkisebb jövedelem s csak ha ez biztositva van, fog terve keresztülvitelihez." E szavakat egy országos hirű gazdakapacztás mondta nekem, mikor arról vitatkoztunk, hogy az adott körülmények között mi jobb: fajtatehenészet-e, vagy egyszerű haszontejgazdaság? Már tudniillik ha tejgazdaságot akarunk bevezetni, jobb-e magát egy fajtához tartani, avagy eltekintve a fajtától, szorosan az egyed tejelési képességét tartsuk-e szem előtt s mihelyest ez czélunknak többé meg nem felel, azonnal seljetezzük ki és — tekintet nélkül a fajtára — jobb tejelésű állatot állitsunk be helyette.

És ezen gazdakapacztásnak teljes igaza volt, — mi gazdák tudjuk ezt legjobban. Elmult már az az idő, mikor a birtokos valamely kedvencz témája kedvéért áldozatokra, sokszor igen nagy kiadásokra volt képes; mikor számitáson kivül hagyta, hogy az általa vitt művelési ágak mindegyike meghozza-e a maga kellő jövedelmét, sőt számtalan esetben egyáltalán hoz-e neki birtoka oly jövedelmet, a milyent a benne heverő és beléfektetett tőke után jogosan elvárhatna.

Ma a jelszó „mindent a zsebnek, semmit a szemnek", mert hiába, nincsen már meg az a tőke, melyre mint készre biztosan támaszkodhatunk, nagymérvben megszünt a luxus utáni vágy; de meg sokan is vagyunk már, annyian, hogy a miből csak néhány évtized előtt még egy lélek pompásan megélt, ugyanannyiból ma már három-négy embernek kell ugyancsak kupordatni, hogy tengődhessen.

És kire nehezedik ennek a megélhetési nagy gondnak a sulya leginkább; ki az, aki nemcsak a saját megélhetéséről gondoskodik, hanem számos más emberről is, kik neki ezen gond leküzdésében segédkeznek? A gazda az, kire legtöbbnyire nagy vagyon kezelése és horribilis tőke jövedelmeztető forgatása van bizva s ki, ha nem áll feladata magaslatán, nemcsak saját boldogulását teszi tönkre, hanem nagy mellékszemlyzete létét is erősen koczkáztatja.

Azért különösen, amely gazda nem tud számitani, az ne is fogjon valamely feladat teljesitéséhez, mert képtelen lesz azt ugy keresztülvinni, amint azt a fennebb hangoztatott közös érdek megkivánja s nemhogy a rábizott tőkét okszon forgatni tudja, hanem azt folytonosan csak apasztani fogja s ami természetesebb, minthogy ezután a bukás kérlelhetlenül bekövetkezik.

Ezen száraz s rendesen a pusztában üresen elhangzott szót képező bevezetés után áttérek arra, miként számitottam akkor, midőn kilencz darab agyongyötört, elcsigázott, csenevész magyar ökör hizlalásához fogtam oly czélból, hogy megtudjam, vajjon hizlalásom eredménynyel járt-e s akkor, a midőn oly kevés takarmánynyal rendelkeztem, hogy előre tudtam, miszerint a hizlalás folyama alatt többször leszek kénytelen takarmányt változtatni s hogy a hizlalást alighanem oly takarmányanyagokkal fog felleni befejeznem, a milyen takarmányokkal való hizlalás legalább is szokatlan.

Midőn egy meglehetősen elhanyagolt birtokot szeptember elején kezelésembe átvettem, még egyetlen egy barázdát sem találtam fel: szántva, ökreim gyengék és rosszak voltak, elképzelhető tehát, hogy nagy gondot és még több dolgot adott, mig ezt a nagy mulasztást házi erőmmel helyre birtam hozni. Ennek pedig a következménye az lett, hogy az összes és sikeresen befejezett munkák után igásökreim oly rosszak lettek, hogy azokból kilencz darab a további gazdasági munkára teljesen képtelen volt.

Előrelátva kevés takarmányomat, azokat mint selejteseket eladni akartam, de suly szerint á kgr. legfeljebb 36 fill. lévén elérhető, mást gondoltam és egyéb állatokat is hizlalván elhatároztam, hogy ezt a kilencz darabot is hizóba állitom; egyrészt legalább megpróbálom, hogy lehet-e ilyen körülmények között eredménnyel hizlalni, másrészt — mint fennebb emlitém — nem lévén elegendő hizlalási takarmányom, velük próbát is teszek arra nézve, hogy mennyiben van hatással a hizlalási folyamatra a takarmány többszöri változtatása s kivált lehet-e sikeresen hizlalni répa nélkül is.

Erre az utóbbi körülményre egy eszmecsere vezetetett rá. A fennebb czitált országos kapacztással ugyanis egy alkalommal épen a hizlalásról beszélgettünk s elpanaszolván a hizlaláshoz szükséges répahiányomat, ő a következőkben felelt: „A jó zsombolyai takarmányban oly áldásos táplálékkal birunk, hogy erősen meg vagyok győződve arról, miszerint ha hazánkban a répák tultermelése folytán bedő az általános répaunság (aminthogy be fog állani!), vagy a mivelési költség nagysága miatt lehetetlené válik a répatermelés, reá leszünk utalva és jól tudom, hogy a zsombolyai takarmány teljesen kielégiti a répához kötött kivánatainkat."

Mint mondtam, répám kevés volt, zsombolyai takarmányom bőven, hizlalni akartam; mi természetesebb tehát, minthogy a fentebb jelzett hizlalási próbák keretébe a zsombolyai takarmánynyal való hizlalást is felvettem: ösmeretlen uton azonban haladni nem akarván, mégsem mertem az egész hizlalási proczesszust s az összes hizóállataimmal ezen takarmánynyal keresztülvinni, hanem szoritkoztam ezen 9 darab ökörre s csak azon időre, amikor majd a répa elfogyása folytán a szükség ezt nekem ugyis parancsolni fogja.

Ezen kilencz ökröt, melyek közül a 2. számu sulyos beteg volt, az összes munkáim elvégezte után december hó 20 án állitottam hizóba, megkezdtem a hizlalást napi 2 kg. korpával, 40 kg. répával, a megfelelő buzatörekkel abrakul és 9 kg. közép jó réti szénával. Beállitási sulyuk — mint az az alábbi kimutatásból ki fog tünni — 4197 kg. volt, vagyis egy darab átlagsulya 466·3 kg. volt. Minden hónap huszadikán a rendes időben lemázsálva őket, már az első hónapban 4624 kg. volt az összsuly, vagyis 513·8 kg. átlagsuly, ami 47·5 kg. havi, vagy 1·58 kg. napi gyarapodásnak felel meg.

Ezentul a korpáról a negyedik hónapban a tengeridarára átmenve, ezt havonként 1 kg.-mal emeltem ugy, hogy a hatodik hónapban, mint maximumot elértem a 7 kg.-ot.

A megfelelő törek és a 9 kg.-nyi széna 4 hónapig állandó maradt, azontul pedig 7—8 kg.-ra redukáltam, miután hizóim gyarapodtukkal csak ennyit voltak képesek enni.

Répával pedig ugy álltam, hogy januárfebruár hónapokban 40—35 kg.-jával, márczius-április hónapokban pedig 30—25 kg.-jával képes voltam nekik adni, április 20-án tul azonban — ha csak a többi hizóimat, igás ökreimet és tehenészetemet nem fosztottam volna meg tőle, — már ezen kilencz próbaökörnek nem jutott. Ekkor gondoltam tehát a zsombolyai csalamádéra s ekkor két hétig átmenetileg 15 kg. répát és 15 kg. zsombolyai csalamádét, azontul pedig a hizlalás végéig

25—15 hg. zsombolyait adtam felszeckázva és darával (persze mindig a kellő sóval is) keverve.

A mázsálási és gyarapodási kimutatás a következő:

Hizó ökör	XII/20.			I/20.			II/20.			III/20.			IV/20.			V/20.			VI/2.			VI/13.			Szaporulat		Eladási	
	betörési súly	napi súly	szaporodási	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	szaport.	súly	összesen	egy napra	súly	ár	levonás
	k	i		k		k		k		k		k		k		k		k		k		k		k			k		%
1.	461	503	45	538	30	561	22	597	36	592	—5	—	—	602	10	139	0·80	564	26	6								
2.	511	546	35	565	19	580	15	591	11	589	—2	—	—	557	8	86	0·50	590	26	6								
3.	575	611	36	632	21	664	32	683	19	680	—3	—	—	680	—	105	0·60	638	26	6								
4.	525	585	60	615	30	616	1	633	19	650	15	—	—	655	5	130	0·75	614	26	6								
5.	450	533	83	546	13	575	29	620	45	632	12	—	—	631	—1	181	1·05	592	26	6								
6.	396	448	65	470	22	496	26	514	18	531	17	—	—	528	—3	145	0·84	496	26	6								
7.	493	540	47	571	31	619	48	650	31	692	42	715	23	—	—	222	1·27	644	26	10								
8.	425	426	1	464	38	484	20	510	26	534	24	550	16	—	—	125	0·77	495	26	10								
9.	372	427	55	441	14	468	27	498	30	524	26	540	16	—	—	168	1·04	486	26	10								
Összesen....	4197	4624	427	4842	218	5063	221	5298	235	5424	126	1805	55	3603	19	1301	0·91	5089	—	—								
egy állatra	466·3	513·8	—	538·0	—	562·5	—	588·7	—	602·6	—	601·7	—	615·5	—	144·55	—	565·5	—	—								
egy héra...	—	—	47·5	—	24·2	—	24·5	—	29·1	—	14·0	napra = 13·3 napra =	13	24	napra =	3·16	napra =	170	0·76	—	—	—						
egy napra	—	—	1·58	—	0·80	—	0·81	—	0·87	—	0·45	—	1·40	—	0·13	napra —		160	1·06	—	—	—						

Ebből látszik, hogy a mikor a januári 1·58 kgr-os napi gyarapodási átleggal szemben a februári 0·80 kgr-nyi, a márcziusi 0·81 kgr-nyi és az áprilisi 0·87 kgr-nyi átlag áll, akkor a takarmány változtatás és speczieel a zsombolyai adagolása mellett az átlag egyszerre 0·45 kgr-ra esik ugy, hogy már három olyan hizó is van, mely sulyából elenyésző cseklyet ugyan, — de mégis veszitett.

És itt bizonyodik be azután a hizlalás azon egyik legfőbb szabálya, hogy hizlalás közben takarmányt változtatni nem czélszerü ámbár ezen átlag apadásnak némi magyarázata az is, bogy a hizók hová tovább elérvén teljes stádimukat, gyarapodásuk is fokozatosan apadt; arra azonban, amire akartam, még sem tudtam ennek folytán feleletet kapni, hogy mennyiben felel meg a zsombolyai takarmány hizlalási czélokra s csak annyit mondhatok, hizóim ezt a répa elfogytával époly jó izüen ették, mint amazt, mig tartott.

Miután pedig ez a dolog még most is nagyban érdekel, elhatároztam, hogy a jövő szezonban az egész hizlalási kampányt fogom néhány állattal zsombolyai takarmánynyal keresztül vinni; addig is pedig nagy örömmel venném, ha akadna gazdatársaim között olyan, aki e téren már tett kisérleteit e lapok hasábjain köztudomásul adná, remélve, hogy erre az igen tisztelt szerkesztő ur szivesen tért engedne.

Mert igen fontos dolog ám ez! Vannak vidékek, hol a napszámok megdrágulása, a talajviszonyok és egyéb körülmények folytán répát már is csak a legnagyobb költséggel lehet termeszteni s ismét a czerczát véve a kezünkbe, ha a répát csak nyilt vesztesség mellett tudunk termeszteni, akkor tanácsosabb lesz ezen tértől elfordulni s valami más tér felé forditani figyelmünket.

Visszatérve már most a fenebb közölt kimutatáshoz, folytatólag látjuk belőle, hogy az egész hizlalási időre vett átlagszaporulat nem épen kedvezőtlen. Ökreinket ugyanis két részletben adtam el, miután azokból három még fiatal tinó volt s igy hamarébb elkészült, mint a többi hat darab elöregedett ökör. Az utolsó hármat junius 2-án etetés, itatás után 4 órával mázsálva, 10% engedménynyel á 26 kr., az első hatot pedig junius 13-án, etetés itatás után 4 órával mázsálva, 6% engedménynyel szintén 26 kr. Az utolsó mázsálásból kiszámitva, az utóbbi három ökör napiszaporodása átlag a 1·06 kgrot, az első hat ökörét pedig 0·76 kgrot tesz ki.

Ha most megtudjuk, hogy a kilencz hizó összes szaporulata 1301 kg. volt s hogy azokért, vagyis eladása százaléksuly levonása után felmaradó 5089 kgrért 1323 frt 14 kr.-nyi összeget vettem be, végül, ha ujból megjegyzem, hogy a kiállitások csak 18 krt kináltak á kgr, hamar kiszámitjuk, hogy hizlalásom milyen eredménynyel végződött.

A zsombolyázott vagy máskép besavanyitott csalamádé táphatása többnyire valamivel csekélyebb ugyan mint a takarmányrépáé, különösen ha nagyra növő tengerifajtát termesztünk, de ahoz nem fér kétség, hogy azzal

December 20-án ugyanis kaptam volna az első hat ökör 907 kgr. élősulyáért à 18 kr. = 523 frt 26 kr., vagyis átlag egy ökörért 87 frt 21 kr. Julius 13-án pedig azok 3464 kgrnyi tiszta sulyáért kaptam à 26 kr = 900 frt 64 krt, vagyis átlag egy ökörért 150 frt 11 krt, az értéktöbblet tehát 62 frt 90 kr, melyből 170 hizlalási napot számitva, egy napra esik 37 kr bruttó nyereség.

Ugyancsak deczember 20 án a másik három ökör 1290 kgr. élősulyáért kaptam volna à 18 kr. — 232 frt 20 krt, vagyis átlag egyért 77 frt 40 krt. Junius 2-án pedig azok 1625 kgrnyi tiszta sulyáért kaptam à 26 kr = 422 frt 50 krt, vagyis átlag egy ökörért 140 frt 83 krt, az értéktöbblet tehát 63 frt 43 kr melyből 160 hizlalási napot számitva, esik egy napra $39^1/_2$ kr. bruttó nyereség.

Ha most felbecsülöm azt a takarmányt, a mit ezen állatoknak a hizlalási idő alatt adtam és ezt kivetem egy napra, lesz: korpa és dara 20 kr, széna 8 kr, répa és zsombolyai takarmány 9 kr = 37 kr a kezelési és egyéb költségeken kivül. Ámi tehát annyit tesz, hogy az első hat ökörnél kb. plusz nélkül, a másik három ökörnél pedig körülbelül $1^1/_2$ kr. napi plusszal dolgoztam; vagyis felmaradt naponkint átlagban 1 drb után czirka $^3/_4$ kr. hasznom és a trágya; azaz körülbelül beteljesedett a gazdálkodók azon rendszeresen hangoztatott mondása, hogy „mai időben a gazda csak a trágyáért hizlal."

Persze visszamenve most mar soraim elejére, ha tekintetbe vesszük, hogy ez a kilencz darab ökör hizóba állitásakor milyen lenyuzott, csenevész, ugyszólván teljesen selejtes állat volt; továbbá, hogy hizlalás közben takarmányváltoztatásnak is voltak kitéve, ami rendszerint sulyveszteséggel jár; ugyancsak, hogy az egyik ökör (a kimutatásban 2. számmal jelzett) beteg is volt, a miért a többihez hasonló arányban nem gyarapodhatott s igy az átlagot tetemesen lenyomta; végül ha figyelembe vesszük, hogy utánuk sok és általánosan legjobbnak elismert trágyát kaptam, — a végső konkluzió mégis csak az, hogy ez a cseklyékenek látszó jövedelem csakhamar tetemesebb összegre rug, mihelyest a hizlalásnak szorosan megadjuk mindazon kivánalmakat, amelyeket az a már évtizedes, kipróbált hizlalási szabályok szerint megkivánt s akkor jogosan kimondhatjuk azt, hogy mégis csak érdemes hizlalni.

Chriastélyi Béla.

*

is lehet előnyösen hizlalni, sőt a besavanyitott csalamádé nagyon jó szolgálatot tesz a hizlalásnál akkor, ha nem rendelkezünk más vizenyös takarmánynyal, mert a marhahizlalást mindig vizenyős takarmányra czélszerü alapitani, mindtán a takarmányban foglalt vize előnyösebben hat a sulygyarapodásra mint az ivóviz. Ugyanis a hizómarha nemcsak fehérjét, zsirt és ásványi anyagokat rak le testébe, de vizet is, az pedig be van bizonyitva, hogy az állat a takarmányban foglalt vizet nagyobb mennyiségben tudja lerakni, mint az ivóvizet, kétségtelenül azért, mert a takarmányviz apródonkint szivatván fél, állandóan higgitja a vizet, mig az ivóviz gyorsan jut a vérbe, de a vesék által gyorsan ki is választatik belőle.

Valószinüen azért hat a takarmányviz máskép az anyagcserére is, mert mig az ivóviz jelentékenyen fokozza a fehérjeszétbontást, addig a takarmányviz nem teszi azt, minélfogva kevesebb fehérjét bont az állat szét, illetőleg többet takarit meg e lerakásra, ha vizszükségletát részben takarmányvizzel fődözheti.

Ezeknek az emlitett dolgoknak tulajdonitható az, hogy a tulsok vizenyős takarmánynyal eszközölt hizlalás többnyire előnyösen hat ugyan a sulygyarapodásra, de vizenyős és kevésbbé izletes termékeket létesit és hogy a szomjat gerjesztő anyagok, minő péld. a konyhasó is, valamint a tápitalok, mint. péld. a langyos vizzel főleresztett dara, korpa stb. hátrányosan hatnak a hizlalásra.

Hizlalásközben nem czélszerü ugyan vizenyős takarmányt változtatni, de ha kénytelenek vagyunk reá, s ha fokozatosan eszközöljük, többnyire a gyarapodás lényeges megzavarása nélkül tudjuk keresztülvinni. A jelen esetben is kétségtelenül nemcsak a takarmányváltoztatás, hanem más is okozta a göbölyök egy részénél a sulybeli apadást, nevezetesen az, hogy a szokatlan zsombolyázott takarmány savtartalma miatt némi hasmenést okozott s emiatt megkevesbitette az emésztőszervek tartalmát, de az ilyen zavarok csakhamar elmulnak s a test és a gyomor s béltartalom sulya közötti régi viszony ismét helyreáll, mihelyt az állatok megszokják a savanyu takarmányt.

Cselkó István.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: **Kerpely Kálmán.**

Őszi borsó és szöszösbükköny termesztése.

V. E. ur következő kérdést intézte szerkesztőségünkhöz:

Gazdaságomban őszi borsót óhajtanék vetményezni, hogy kora tavasszal fejős teheneim és ökreim részére szíveskedjenek velem közölni, vajjon mikor szokás a vetést eszközölni, mennyi mag szükséges egy 1200□-öles holdba, magában szokták-e az őszi borsót vetni avagy más maggal vegyesen, ezen esetben mennyi vetőmag szükséges az egyikből, mennyi a másikból. Kora tavasszal, mely idő tájban lehet az őszi borsót kaszálni? Esetleg lehetne-e kora tavasszal is egyrészét elvetni, hogy abban az esetben, ha az őszi vetés elvénül, legyen ismét későbbi takarmány is belőle?

Az őszi takarmányborsót rozsszal vagy őszi árpával szokás keverékben termesztení s augusztus végétől, szeptember végéig vetik. A szerint a mint a termelésre szánt talajon a hűvelyesek gazdagon vagy mérsékelten disznek, a keverékbe ürtartalom szerint $^1/_3$-rész vagy $^2/_3$-rész borsó veendő s a keverékből kát. holdanként 100 kilogramm számítandó. Legczélszerűbb sorba vetőgéppel 12 cm. távolra vetni. A keverékbe alkalmasabb rozsot használni, mert az őszi árpa gyorsabb fejlődésű lévén, tavasszal hamarább elvénül, nem ad olyan tömeg takarmányt s a téli hidegtől is sokat szenved. Az őszi borsós rozskeverék elég korán használható, izletes zöld takarmányt szolgáltat; kedvező tavaszi időjárás esetén rendszerint május 10—15. táján éri el azon fejlődési fokot, hogy használása elkezdhető. Igen izletes, különösen a tejelválasztásra felette kedvező hatásu zöld takarmányt szolgáltat.

Mindazáltal az utóbbi években az őszi borsós rozs keverék termesztése nagyon megcsökkent, még a nagy tehenészetekkel biró gazdaságokban is abban hagyják termesztését; ennek oka az, hogy az őszi borsó, ami szélsőséges teleinket rendszerint igen megsinyli, mert fagyálló képessége csekély és különösen tavasz elején mikor napközben már enyhe meleg van, de éjjelenkint még 2—3° C.-ra száll a hőmérsék a fagypont alá: az őszi borsó szemlátomást ritkul; ezért van, hogy ha nem is pusztul ki teljesen, nagyon szaporátlan, terméshozama csekély, kat holdanként 80—100 mmázsa zöltakarmánytermés már erős középtermésnek mondható.

Tekintettel az őszi borsó gyenge fagyállóságára, olyan zöldtakarmányt adó hüvelyesel kell helyettesíteni, mely a telet jól kiállja: *ilyen a szöszösbükköny* (Vicia villosa). Amióta az országos növénytermesztési kísérleti állomás által kezdeményezett s több éven át folytatott kísérletek a szöszösbükkönynyel igen kedvező eredménye vezettek: a szöszösbükköny termesztése évről-évre terjed s fokozatosan kiszoritja az őszi borsót és a közönséges őszi bükkönyt, mely utóbbi a téli hidegtől ép ugy szenved, mint a borsó. A szöszösbükköny ugyan nem szolgáltat olyan jó izű takarmányt, mint az őszi borsó, azonban a telet biztosan kiállja, korábban fejlődik, ugy, hogy április végén már kaszálható, mely tulajdonságában egy takarmánynövény sem versenyezhet vele, ezenkivül nagy tömegű takarmányt szolgáltat, ugy, hogy kat. holdanként 200—250 q. zöldtakarmányra bátran számíthatunk. Az állatok a szöszösbükköny fogyasztásához hamar hozzászoknak, különösen, ha zsengébb állapotban kezdik etetni, ami azért is ajánlatos, mert gyorsan fejlődvén, nem tud oly hamar elvénülni, mint ha kaszálásával megkésnek. Elvénült állapotban az állatok nem szívesen fogyasztják, de ez hasonlókép van minden más korai zöldtakarmánynövénynel.

A szöszösbükköny ugyancsak rozsszal együtt keverékben vetendő, a keverék aránya a holdanként szükséges vetőmagmennyiségugyanaz, mint az őszi borsós rozskeverékénél. Vethető szeptember végéig, de a korábbi vetés tanácsosabb, mert a szöszösbükköny kezdetben lassan fejlődik s ha az ősz folyamán nem fejlődhetett eléggé, tavasszzal fejlődésében visszamarad s kaszálása is ennek arányában 10—12 nappal megkésik. A gyorsabban felmelegedő homok és homokosvegyületű talajokon a késői vetéseknek ezen hátránya csak nagyon kedvezőtlen tavaszi időjárás esetén mutatkozik nagyobb mértékben.

A leirtak alapján a magam részéről czélszerűbbnek tartom a szöszösbükköny és rozskeverék vetését, mint a borsósrozsét. Vetőmag beszerezhető a magyar mezőgazdák szövetkezeténél, vagy bármely nagyobb budapesti magkereskedő czégnél.

A mi végül a takarmányborsó tavaszi vetését illeti, azt zabbal keverten nagyon ajánlhatom. Termesztésénél teljesen azon eljárás követendő, mint a zabosbükkönyénél, melynél a zabosborsó 10—12 nappal korábban fejlődik s válik használhatóvá, szükséges azonban, hogy oly korán vettessék, amint csak lehet, miért is termesztése esetén az őszi szántást elmulasztani nem szabad. A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet gazdaságában a zabosborsót évek óta igen jó eredménynyel termesztjük.

Rázsó Imre.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: **Ifj. Sporzon Pál.**

Vizsgázott fütők.

A kalászosok mindinkább fokozódó termelése következtében a gőzcséplőgépek annyira el vannak terjedve, hogy nemcsak az uradalmak, hanem a közép- és kisbirtokok is el vannak látva ilyenekkel; sőt a nagyobb határral biró községekben több gőzcséplő gép van, olyanok birtokában is, a kik sem nem gazdálkodnak, sem nem gépészek, csak géptulajdonosok, a kik a géptől várják megélhetésöket.

Különösen a géptulajdonosok és a kisebb gazdaságok nem lévén képesek okleveles drága gépészt tartani 4—5 lóerejü gépjükhöz, az olcsóbb és a törvény által gépvezetésre jogositott vizsgázott fütöket alkalmazzák a cséplés idejére. Sőt még nagyobb gazdaságokban is, a hol két garnitura cséplőgép van, csak egy okleveles gépészt tartanak, a ki az egyik garniturával végzi a cséplést, a másikat pedig a vizsgázott fütő vezeti.

A vizsgázott fütőnek tehát oly tapasztalt gépkezelőnek kellene lenni, a ki nemcsak a lokomobilt tudja vezetni, hanem ugy ennek, valamint a cséplőnek munkába állításánál előforduló gyakorlati fogásokat s a munkaközben előálló kisebb szabálytalanságokat helyre is tudná hozni. Sajnos ilyet keveset lehet közöttük találni és ezek csakis olyanok, kik már a bizonyitvány elnyerése előtt gépész mellett huzamosabb ideig gyakorolták a gépfütést és figyelemmel kisérték ezalatt a gépész egyébb fontosabb teendőit is.

Lássuk most már mi annak az oka, hogy a jó bizonyitványnyal biró vizsgázott fütők a gyakorlatban oly kevéssé felelnek meg a czélnak, vagyis mily előzetes képzettség szükséges abhoz, hogy valaki a fenti czimet elnyerje?

Hogy valaki a fütői vizsgát letehesse, ahoz egy évről szóló géptüdő gyakornoki bizonyitány kell, amelynek előmutatása után oda állhat az e czélra kinevezett bizottság elé.

Ezen bizottság azután kérdéseket intéz az illetőhöz a lokomobil kezelését illetőleg, vagyis hogy kell gőzt fejleszteni, a gépet inditani, járásközben gőzt és vizettartani és egyéb biztonsági dolgokról; de hogy a cséplőt, hogy kell munkára beállitani s annak belső szerkezete, hogy működik és ezeket (dob, szelelő-rosta stb.), hogy kell a termények minőségéhez beállitani ezekről egy árva szót sem kérdeznek tőle. Hanem ha a lokomobilra vonatkozó fenti kérdésekre megfelel, megkapja a jó bizonyitványt.

Például egy jó magaviseletü parasztember, vagy kovácslegény, aki irni, olvasni tud, de a gépkezelésről még fogalma sincs, eljön egy gazdaságba a gépész mellé fütőnek, ott egy szezon alatt tüzel, a gépész utasitása szerint kezeli a gépet s esetleg eszébe vés egyes főbb mozzanatot, az év végén kér a gazdaságtól egy bizonyitványt, mely arról szól, hogy ő egy évig azon gazdaságban mint gépfütő-gyakornok szerepelt s magát ügyesen és szorgalmasan viselte.

Most már megveszi teszem fel Táborszkinak a „Lokomobilok" czimü müvét, azt télen át bemagolja és tavasszzal leteszi a fütői vizsgát.

No most már t. gazdatársaim hogy lehet azt feltételezni egy ily kevés, ugyszólván semmi gyakorlattal nem biró emberről — dacára a jó bizonyitványnak — hogy az egy cséplőgarniurát hiba nélkül kezeljen? Mikor a mindinkább komplikáltabb uj rendszerü gépek néha a jártassbb okleveles gépészt is próbára teszik.

Ime itt van az oka annak, hogy a legtöbb vizsgázott fütő a gyakorlatban a kivánt czélnak meg nem felel s a jó bizonyitvány révén, jó fizetésre elszegődik s a géptulajdonos aztán vakarja a fejét.

Ezen bajon csak ugy lehetne segiteni, ha a vizsgáló-bizottság követelne a vizsgázótól első sorban is több évi gyakorlatról szóló bizonyitványt, azután a lokomobil kezelésére megállapitott kérdéseken kivül kérdést intézne hozzá a cséplő szerkezete és kezeléséről, a gépek munkába állitásáról stb. s ha ezen és más gyakorlati kérdésekre megfelel, csak akkor adni nekik a jó bizonyitványt, hogy azáltal a gazdaközönség egy olcsóbb és mégis megbizható gépkezelő osztályhoz jusson.*)

K. J.

Gőzekeszántás szalmatüzeléssel.

Most két éve, hogy átvettem egy bánáti 4000 holdas birtokot. Látva azt a nagymennyiségü szalmakészletet, ami itt heverőben van s ame'yet 10 krért mm. sem lehetett eladni, azon gondolatra jöttem, hogy e nehéz kötött talajt, melyet ökör igával alig 4 hüvelykre lehet megszántani, — gőzekével, szalmatüzelés felhasználásával, mint e vidéken legolcsóbb tüzelő anyaggal, fogom felszántatni.

Gazdatársaim sokoldalu támadásának voltam kitéve e szalmatüzelési rendszer végett, okul adván, hogy nem fogok tudni elegendő gőzt tartani és hogy a szalma drága tüzelőanyag lesz stb.

Mindezek daczára beszereztem egy Fowler-féle 16 lóerejü szalmatüzelésü berendezéssel ellátott gőzekét, melylyel most a második éven szántok a szalmának lehető legjobb kihasználásával.

Mult évben 1899 ben felszántattam 7 és 11 hüvelyk mélységben 855 kat. hold földet, melyből 595 hold 7 hüvelykes 6-os ekével és 260 hold altalajtoró ekével oly módon lett szántva, hogy a felső eketest 7 hüvelyk réteget

*) Czikkiró nézete teljesen helyes. Nem ártana ez ügyben az OMGE-ben mozgalmat inditani, mert tény az, hogy a cséplésnél a fontosabb munkát a cséplőgép végzi, tehát a gépésznek *legaláb is* oly jól kell ismernie a cséplőgépet, mint a gőzgépet.

Rovatvezető.

fordítva, az alsó altalajturó vas ugyan-e barázda fenekét 4 hüvelyk mélyen felszakítva hagyta a megszántott felső réteg alatt. E felette nehéz munka végzése mellett folytonosan elegendő gőzt lehetett tartani a szalmatüzeléssel.

A 855 hold szántására 3944 mm. szalma fogyasztatott el, miből átlag holdanként 461 ko. szalma esik. A készén tüzelésnél holdanként 1 mm. szén szükséges.

1 mm. köszén	1 frt 30 kr.
4·61 szalma itt à 10 kr.	46 kr.

szalmával holdanként kevesebbe kerül 84 krral.

Már most tekintve, hogy e 4000 holdon átlag kalászos termény van 55000 = 18-as kereszt, melynek szalmasulya csak 65 kilóval számítva 35740 mm, melyből 300 hold után rozsszalma van 10,000 métermázsa, melyet előnyösebben felhasználni nem lehet, mint a szalma tüzelési rendszerrel.

Az eddigi szalmatüzelési berendezésü gőzekéknél a szalma oly módon lett a géphez juttatva, hogy egy megrakott szekér a gép után lett akasztva a megrakott szekérről egy fadeszka csatornába hányták be a szalmát és a tüzelő ebből szedve tüzelt. A szalma pedig egyik szekérről, mely a géphez hozta, át lett rakva arra a szekérre, mely a gép után volt akasztva.

109. ábra. Gőzeke szántás szalmatüzeléssel.

Ezen fenti nehézségen és hogy kétember munkáját megtakarítsam, készítettem a gép hátuljára egy erős deszka saraglyát, mely csuklós szerkezeténél fogva fel és le hajtható; továbbá készítettem 4 db táblás széles szalmahordó szekeret oly módon, hogy azzal a kazal mellé állva egy ember megrakhatja annélkül, hogy segitségre lenne szüksége. Ezen szekérnek elől van egy leereszthető saroglája deszkából, melyet, ha a szekér a géphez lesz erősítve, leereszt a gépen lévő saroglya végére, miáltal a gép és a szalmás szekér között egy hid képződik, melyen keresztül egy ember képes a tüzelést ellátni fennakadás nélkül sily módon a két gép mellől 2 ember munkáját takarítottam meg.

Mellékelt 109. ábrán látható, amint a szalmás szekér utána van kötve a gépnek, melyről a tüzelés történik. Szalma elfogyása esetén a szekér le lesz csatolva és a megrakott szekér utána akasztva.

Most már második évi tapasztalatom után mindazon gazdatársaimnak, kik azon helyzetben vannak, hogy szalmatermésüket értékesíteni nem tudják és nagyobb, gőzekének megfelelő területtel rendelkeznek, ajánlhatom e módozatot.

Ajánlhatom annál is inkább, mert ott, hol a szalmatermés eddig 30 kereszt volt, a gőzeke szántás után buzában adott ez éven 44—48-as kereszt és ha ez ily arányban szaporodik, akkor a mély művelés már magának megtermeli a tüzelő felesleget, a mire ezelőtt számítani nem mertem.

Jalsoviczky János.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Kezeltetik: Kozay Gyula.

Kisérletek nitrogéngyüjtő baktériumokkal.

II.

A paszulyok termése.

A földfeletti termés kémiai elemzése szerint egy edényben termett növényzetben volt átlag:

	Száraz anyag gr.	Nitrogén mgr.
Paszulybaktériumokkal beoltva	61·43	1968
Borsóbaktériumokkal „	12·88	173
Elfajtázott baktériumokkal „	49·60	1472
Be nem oltva	13·89	171

Ha most a paszulybaktériumokkal beoltott növények földfeletti termésének szárazanyagát, illetve nitrogéntartalmát szintén 100-nak veszszük, akkor az arány ez:

		A gumók sulya gr.	A gumókkal megfosztott gyökérzet sulya gr.	A gumók sulya a gyökérzet sulyához viszonyítva
Paszulybaktériumokkal ...	átlag	2·442	3·625	67·2 : 100
Borsóbaktériumokkal... ...	„	0·792	2·450	32·2 : 100
Elfajtázott baktériumokkal	„	1·318	2·401	54·9 : 100

E szerint a paszulybaktériumokkal való oltás után a gumók sulya a gyökérzet többi sulyának $^2/_3$-át eléri; a borsóbaktériumokkal való oltás után a gumók csak körülbelül $^1/_3$-át teszik ki a gyökérzet többi részének, míg az elfajtázott baktériumokkal való oltás után a felénél valamivel többet. Tehát ebből is azt látjuk, hogy az eredetileg a borsóból származó baktériumok az által, hogy most már 2 éven át a paszulyban éltek, e tekintetben is a paszulybaktériumok természetéhez közeledtek.

* * *

A leirt kisérletekből *Noble és Hiltner* a következő végkövetkeztetéseket vonják:

1. Ha a borsó gyökérgumóiból vett baktériumok a paszulyba oltatnak, vagy viszont a paszuly gumóiból vett baktériumok a borsóba, ugy a beoltott növények gyökérzetén beáll ugyan a gumóképződés, de az ilyen gumók rendszerint képtelenek arra, hogy a nitrogént aszszimilálják, a növekedest elősmozditsák.

2. A borsóbaktériumok beoltása után a paszuly gyökérzetén támadt gumók oly oltóanyagot szolgáltatnak, a melylyel beoltva a paszulyt, ezen a valódi paszulybaktériumok hatását megközelitő hatást fejtenek ki. Az eme *elfajtázott baktériumokkal* beoltott paszulynövények szárazanyaga elérte az igazi paszulybaktériumokkal beoltott paszulynövények szárazanyagának 80·74%-át, nitrogéntartalma pedig az utóbbiak nitrogéntartalmának 74·80%-át.

Viszont a borsóbaktériumok azáltal, hogy a paszulynak voltak élettársai, eredeti gazdájuktól, a borsótól, oly mértékben idegenedtek el, mint a minő mértékben a paszulyhoz alkalmazkodtak. Hatásuk a borsóra meggyengült. *Az elfajtázott baktériumokkal* beoltott borsóban ugyanis csak 69·80%-a képződött ama szárazanyagnak és csak 49·26%-a ama nitrogéntartalomnak, a mely a borsóban akkor érettett el, ha igazi (eredeti) borsóbaktériumokkal oltatott be.

Ezekben tehát ama véleményhez, hogy a gyökérbaktériumok idegen pillangóvirágu növénynemekhez alkalmazkodni képesek, pozitiv bizonyiték szolgáltattatott.

A jövő vizsgálatai fogják eldönteni, hogy mint viselkednek majd a 99-i kisérleteknél nyert elfajtázott baktériumok (a már két éven át a paszulyhoz társult, de eredetileg borsó baktériumok), ha ezek megint egyrészt a paszulyba másrészt a borsóba oltatnak.

#

SZŐLŐSZET, KERTSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Gyümölcsészeti alaphibák.

Szép és nemes foglalkozás a gyümölcsfatenyésztés, sőt azt is hozzátehetjük, hogy hasznos és jövedelmező is, ha azt alapjában el nem hibázzuk. De annál keserübb, ha az alaphibát elkövettük, egyik csalódás a másikat éri s mire szorgalmunk gyümölcsét kivánnók élvezni, hosszu s türelmes várakozás után, azon vesszük magunkat észre, hogy kártyavárunk összedőlt s az összes fáradozásunk hasztalan s meddővé vált.

Pedig az ilyen hiba nagyon hamar megesik; sokszor előbb, mintsem az ember gondolná. Vagy a gyümölcsnemet vagy a fajtát nem választja az ember jól meg, vagy nincs kellő tekintettel a talaj minőségére, amelybe azt ültetni akarja vagy pedig ültet derüre-borura olyan minőségüt, ami épen keze ügyébe esik s a mi tán előbb korházba, mint kertbe való.

A legnagyobb baj pedig az ilyen tévedésnél az, hogy évek kellenek hozzá, mig az ember észreveszi s ujabb évek, mig kivágja s mással pótolni sikerül. Igy például tudunk esetet reá, a midőn egy gyümölcsös létesitésénél mindenféle gyümölcsnem ültetve lett minden tekintet nélkül a fajtákra s a jó szerencse reményében vártak vagy tiz évet mig a fák termőre fordultak azaz csak fordulhattak volna; mert bizony önkáron kellett megtanulniok, hogy minden talajban minden gyümölcsnem nem való, továbbá, hogy a fajták megválasztása döntő befolyással van ugy magára a fa tenyésztésére valamint termékenységére is.

Vannak egyének, kik előszeretettel rajongnak a czifra nevü fajták után s a világért el nem ültetnék az olyan fajtát, amelyet valami különleges és rendkivüli tulajdonságokkal nem öltöztettek fel. Az egyiknek a rendkivüli nagyság, a másiknak esetleg a szokatlan alak, a harmadiknak a szin imponál, de arra csak nagyon kevesen vigyáznak, hogy megfelelő-e a talaj s képes-e abban kellő termékenységet kifejteni.

Ha minden talaj nem volna egymástól oly eltérő alkatu és összetételü, tán megkisérlenők a gyümölcsnemek és fajták megválasztását összeállitani; de igy midőn ugyszólván minden község és határ más és más összetételü talajjal bir, megint csak oly munkát végeznénk, a mit már sokan megpróbáltak, de a hasznosság dülőjére vezetni képesek nem voltak.

Legjobb tanácsadó e tekintetben maga a természet ujjmutatása. Nincs az a vidék, ahol egy vagy másik gyümölcsnem vagy fajta eminenter nem magaslanék ki a többi közül. Ezt kell követni s ezt kell tömegesen produkálni. Ott például, ahol a Batul, Török Bálint, Pogácsa, Füszeres pepin, Szürke renet stb. szépen diszlenek s évenkint meghozzák termésüket, hiábavaló erőltetés volna Szercsikát, Blenheimi renet, Kálvil vagy tudom is én miféle más fajtát akarni termeszteni. A természetet erőltetni nem lehet s igy az okos ember elsősorban leszámol a talaj és helyi körülményekkel s csak aztán fog a gyümölcsnem és válfajta kiválasztásához.

Az még előttem nem termés, ha egyik-másik fajta mutatóul hoz nehány gyümölcsöt s azt esetleg meg is érleli. Az okszerü gyümölcstermelő irány mindegyre az marad, hogy redukált kevés fajta és tömeges produkálás. Hogy példát hozzak fel előbbi állitásomra, van kertemben nehány szabadkai szercsikám. Már vagy 5 éve, hogy meghozta első gyümölcsét. Nagyon örültem neki, mert aki azt nálam megizlelte, fölséges voltánál fogva nem győzte eléggé dicsérni. Magam is még ez évben oltottam belőle vagy 12 darabot. Azonban azóta is évenkint szépen virágzik, imigy-amugy köt is; de fejlett gyümölcsöt azóta sem hozott. Próbáltam én azt trágyázni, kiváló gonddal nyesni stb., de mind nem használt semmit. A fája bár egészséges, de nálam teremni nem szeret s igy nem is erőltetem tovább.

Mindebből tehát azt a tanulságot lehet leszármaztatni, hogy figyeljük és lessük el, hogy mily fajtákat kedvel talajunk, melyik diszlik vidékünkön leginkább s ezt aztán termeljük tömegesen és nagyban, ugy a jövedelem és haszon sem fog a gyümölcsészet után elmaradni.

Magam tapasztalatából beszélek. Ezelőtt mintegy 20 évvel összeszedtem mindenféle fajtát s azzal ugy benépesitettem kertemet, hogy a hány fa, annyiféle fajta volt. Czélt azonban nem értem, mert azóta is a fajtákat minél kevesebbre kell redukálni s csak azokat szaporitom, amelyek rendesen teremni is szoktak.

Mindezzel azonban nem azt kivántam mondani, mintha a vaskalapos maradiság hive volnék s nem ismerném el, hogy a jónak is van ellensége t. i. a jobb. Tegyünk bizony kisérleteket az ujabb fajtákkal, próbáljuk meg őket termékenységre, de csak kicsinyben, ne feledjük soha, hogy a kisérletezés nagyon bizonytalan és kétséges jövedelem, a melyre üzemünket fektetni nem szabad. Igy például nálam több kiválóbb fajta áll kisérlezés alatt, melyek közül a Bismark alma, a Sárga Bellefleur s a Nemes sóvári minden valószinüség szerint be is fognak válni, mig ellenben a fehér és piros kalvil, a tafota, az emlitett szercsika s némely rambourfélék aligha nyernek elterjedést.

Nem tudok továbbá egyetérteni azokkal sem, akik csupán a téli gyümölcsöt tartják valamirevalónak, mig a nyári mint teljesen értéktelen terményeknek tartják és elitélik. Ez szerintem egyoldalu nézet; mert nyári almáink és körtéink közt számos oly fajta létezik, melyek — különösen közeli piacznál — tisztességes jövedelmet biztositanak. Mások ismét mint teljes aszalványok dolgozhatók fel s igy fizetik ki magukat. A legkényesebb inyencz is például élvezettel eszi a nyári Kálmán-körte aszalványát akkor, a midőn friss s üde gyümölcshöz nem juthat. Előnyt adok ugyan magam is a téli gyümölcsnek és készséggel elismerem értékes voltát; ezzel azonban nem akarom a nyáriakat teljesen kizárni sőt szivesen adok ezeknek is helyet kertemben.

A körtefélék helyes megválasztásánál különös sulyt fektetek arra is, hogy azok fája ne legyen nagyon törékeny s a gyümölcs a fán jól megállja a helyét. Ilyeneknek ismerem az Izambert Bosc kobak körtét. Erdei vajkörte Hardempont téli vajkörtét stb. mig ellenben a Napoleon vajkörte, — őszre kelve — ágai töredezettek s alig marad néhány gyümölcs rajta.

De nem vagyunk jobban a gyümölcsnemek megválasztásánál sem. Itt is csak a magunk izlését követjük s eszünkbe sem jut megkérdezni, valjon mit szól hozzá a talaj vagy egyéb helyi körülmény. Például a talajunk erősen kötött agyag s mi mégis erőnek erejével kajszit vagy cseresznyét akarunk azon termelni*), vagy pedig ha száraz meleg poziczióba szilvafélét ültetünk. Lehet-e aztán csudálkozni azon ha a kajszit gutaütés éri, a cseresznye nem megy semmire sem s a szilvafa makacs csökönyösséggel nem hoz gyümölcsöt?

Erős meggyőződésünk s ezért bátran ki is merjük mondani, hogy száz eset közül legalább is ötvenszer a gyümölcsnem és fajta helytelen megválasztása az oka azon panasznak, amit a gyümölcsfákra előhozni szoktunk.

Gyümölcstenyésztésünk egy további sarkalatos hibája az, hogy olyan facsemetéket ültetünk, amilyenekhez éppen hozzájutunk. Elültetünk minden szemétre való fát azon reményben, hogy az az uj helyén majd megerősödik. Pedig ez az eset nagyon ritkán szokott beállani. Vesződünk vele évek hosszu során át s végre is azon meggyőződésre jutunk, hogy bizony kár volt azt elültetni.

*) Az alany helyes megválasztása mellett: még ott is sikerülni fog. R.

Az okszerüség ugy hozza magával, hogy jól megnézzük azt, amit ültetünk. A hibás gyökérszegény, rosszul nevelt s hasonnemü facsemeték elültetése valóságos idő és munkapazarlás, nem lesz abból életerős, egészséges és termékenyfa sohasem. Csak akkor lesz köszönet, öröm és haszon fáradozásunkban, ha kifogástalan szép példányokat ültetünk. Inkább fizessük meg jobban az egyes csemetéket s válaszszunk megbizható beszerzési forrást, mert itt csakugyan beigazul az, hogy az fizeti legdágábban, aki csupán az olcsót keresi.

Liebbald Béni.

Budapesti m. kir. állami magvizsgáló állomás közleményei.

Jobb herefétéink a rétgazdaságban.

M. N. ur gazdatársunk egy beküldött herefeléjére vonatkozólag a következő kérdést intézte hozzánk: „Mellékelt here utaimon és természetes kaszálóimon vadon igen szépen diszlik. Ép e tulajdonságáért meg akarom kisérelni a mesterséges kaszálókon és legelőkön is. Mi a valódi neve e herének? Emlitett czélra felhasználva megtartja-e 3—4 évig évelő tulajdonságát?"

A beküldött herefele nem más, mint közönséges *vörös lóhere* (Trifolium pratense Lmk.) mely növényt különböző vidékek szerint styriai here, vörös here, steyer here, gombos here, fenyer, három levelü fenyer és gombos fenyer néven ismernek. Hazánkban mint kulturnövény is nagy szerepet játszik s mint értékes takarmánynövény nagy elterjedésnek örvend. Rétjeinken pedig vadon is nagymennyiségben terem s a széna minőségére, értékére igen kedvező befolyással van. Tömegesen fordul elő továbbá némely utak mentén, ami — különösen lóhertermelő vidékeken — egyebek közt a maglóher behordásakor a szekerekről lepotyogó magnak is tulajdonitható.

A mezőgazdaságban tehát találkozunk kultivált és vadontermő vörös lóherrel, melyek közt azonban semmi botanikai külömbség nincs, minélfogva a botanika nem is tárgyalja külön. Némelyek azon külömbséget emlitik fel, hogy mig a kultivált vörös lóher bujább, erőteljesebb növésü és egyes részeiben puhább; addig a vadontermő kevésbbé erőteljes növésü és egyes részeiben amannál valamivel kisebb. Ez azonban nem elég jellemző külömbség arra, hogy ennélfogva két külön fajként tekinthessük. Külömben is a gazda számtalan esetben meggyőződhetik ennek épen az ellenkezőjéről: bizony nagyon gyakran láthatunk lóheres tábláinkon is elég sok silány, nagyon is kicsiny növésü kultivált vörös lóhert; s viszont kedvező viszonyok közt a vadontermő is megnő akkorára, mint bármely kultivált.

Bizonyos tulajdonságra nézve azonban, — de csakis rétgazdasági szempontból, — figyelemreméltó különbség van a kettő közt. A vadontermő vörös lóher ugyanis azon előnyös tulajdonsággal bir a kultivált fölött, hogy mig a kultivált igényesebb, — hogy ugy mondjam, mint minden kultur növény kényesebb, — a növénybetegségekkel szemben kevésbé ellentálló, minélfogva réteken kevésbé tartós is: pl. kaszálókon már a 2-ik évben annyira kiritkul, hogy a 3-ik évre alig marad belőle valami, legelőkön pedig a legelő állatok folytonos rágása, taposása következtében még hamarább kivész; addig a vadontermő vörös

lóher, mint minden más vad növény kevésbé igényes, az esteleges kedvezőtlen időjárással, — téli száraz hidegekkel — és növénybetegségekkel szemben ellenállóbb, tehát tartósabb is: legelőkön még a 3-ik, sőt 4-ik évben is szépen diszlik, kaszálókon pedig még az 5 ik évben is kitart.

Érdésztevő ezek szerint a beküldött herefélét (vadontermő vörös lóher) ugy mesterséges kaszálója, — mint legelője tartósnövényzetének értékesebbé tételére felhasználhatja, mert ha diszlik és jól tenyészik természetes kaszálóin és legelőin, diszleni fog mesterséges rétjein is.

Ha azonban hideg, nedvesebb természetü kötött nehéz talajjal biró rétje is van, arra tanácsosabb *korcs lóhert* (Trifolium hybridum L.) használni, mert a vörös lóher az ilyen talajt nem szereti, hamar kipusztul és kipusztuláslig is nagyon satnya, igy hozama is silány; ellenben a korcs lóher ép az ilyen helyet kedveli jobban. Értékére, terméshozamra s egyéb tulajdonságokra nézve pedig nem áll mögötte annak.

A holdanként magszükséglet mennyiségét nem állapíthatjuk meg, mert nem tudjuk, hogy rétjei növényzetének körülbelül hány perczentjét teszik ki a herefélék. Ha azonban tudja, hogy kaszálókon a növényzet 20—25% je, legelőkön pedig 15—20%-je lehet herefélé, saját maga is megállapíthatja, hogy mennyit szórjon rá.

Ezen mennyiségben nemcsak tanácsos, de söt előnyös és szükséges, hogy több fajta alkalmas herefélé legyen képviselve. Az emlitetteken kivül ilyen hereféléink: *gyökerező lóher* (Trifolium repens L.) és a *szarvas kerep* (Lotus corniculatus L.), melyek igen jó és tartós évelő takarmánynövények.

A gyökerező lóhernek igen előnyös tulajdonsága az, hogy a réteken való tartóssága nemcsak maghullatása, hanem gyökerező tulajdonságánál fogva is biztositva van. Ezen tulajdonsága abban áll, hogy a földre fekvő szar azon pontján, hol a levélhüvely van, hajtást illetőleg uj szárat hajt, egyidejüleg pedig gyökeret is bocsát a földbe, minélfogva itt önálló uj növény fejlődik. Legelőkön a legelő állatok rágása, taposása nemhogy hátrányára lenne, hanem még elősegiti bokrosodását, sürüsödését. Hideg, igen nedves talajokon is jól diszlik.

A szarvas kerep pedig bármilyen talajjal, éghajlattal és fekvéssel biró rétjeinkre igen alkalmas. Egyike a legigénytelenebb hereféléinknek; s ugy legelőn, mint kaszálón nagyon tartós. Emellett jó és elég takarmányt szolgáltat. Szikes talajokon is nagyon jól diszlik, hol rendesen ott látjuk társaságában a *badorkákat* (Trifolium angulatum, Tr. parviflorum, Tr. strictum és Tr. fragiferum L.) melyek közül a Trifolium fragiferum évelő, a többi azonban csak egyéves.

Megemlitendő még a *baltacsim* (Onobrychis sativa Lmk.). Ez a melegebb természetü meszes, márgás talajokat kedveli, de más talajokon is is jól tenyészik, hacsak nem nedves.

A felsoroltak közül a szarvas kerep és baltaczim azon tulajdonságát akarom megemliteni, hogy ezek nem idéznek elő a kérőzőknél felfuvódást (dobkórt), mint pl. a lóher, luczerna és vadrepcze stb.

A badorka és vadontermő vörös lóher magja magkereskedőknél nem kapható, ha kap is tőlük a gazda; egész bizonyos lehet, hogy ezen mag nem azonos. Épen ezért, ha szüksége van vadontermő vörös lóherre legjobb, ha azt maga arattatja a rétről s maga állitja elő.

Tordai György,
szisztens.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

374. kérdés. Televényes, kissé mély fekvésü, termőerőben meggyöngült, de azért még jó talajon mesterséges legelőt óhajtok létesiteni. Minő fükeveréket vessek. Mely időben? Milyen mennyiséget kat. holdanként? Kérdéses birtok Torontálmegyében fekszik és tavaszkor magasan áll a talajviz, de ritkán boritja el a a talajt. *B. L.*

375. kérdés. Egy kisebb családból álló nagyobb *uri* ház részére konyhakertet óhajtanék alakitani. Kérdem hány □-öl földterület kell egy ily konyhakert beállításához meleg ágyakkal s bele értve 100 □-öl dinnye földet?

Továbbá, magas törzsü, féltörpe és egész törpe gyümölcsfák mily távolságra ültetendők egymástól? *S. S.*

376. kérdés. Egy 1000 holdas gazdaságban, melyben el van vetve: *a)* piaczi: 100 h. buza, 100 h. rozs, 100 h. árpa, 100 h. zab, 100 h. tengeri, 100 h. burgonya, *b)* takarmány: 100 h. luczerna, 100 h. takarm. répa, 100 h. keverék és 30. h. takárm. buza, utána tak. zöld tengeri, 30 h. takarm. rozs, utána zöld tengeri és 40 h. zöld tengeri;

hogyan számithatni ki a piaczi növényekkel és takarmánynyal bevetett terület %-ját? A tényleges piaczi termés 600 hold, takarmánytermés pedig 460 hold. *S. D.*

Felelet.

Mesterséges legelő létesitése televényes talajon. (*Felelet a 374. kérdésre.*) Termőerőben megfogyatkozott, de azért még jó, kissé mély fekvésü televényes talajon Torontálmegyében létesitendő mesterséges legelőjére a következő alkatrészekből álló fümagkeveréket ajánljuk:

	kilogramm
I. Festuca pratensis (réti csenkesz)	15% = 8·0
I. Dactylis glomerata (csomós ebir)	12% = 5·0
I. Lolium perenne (angol perje)	7% = 3·4
I. Alopecurus pratensis (réti ecsetpázsit)	15% = 3·5
II. Poa pratensis (réti perje)	13% = 2·5
II. Agrostis stolonifera (taraczkos tippan)	14% = 1·8
II. Trifolium repens (gyökerező lóher)	8% = 0·8
II. Lotus corniculatus (szarvas kerep)	10% = 2·3
II. Trifolium hybridum (korcs lóher)	6% = 0·7
A holdanként vetőmagszükséglet összesen	28·0 kg.

Az egy holdra (1600 □-öl) vetendő alkatrészeknek külön-külön a bevetendő holdak számával való szorzata mutatja, hogy az egyes alkatrészekből egyenként hány klgr. szükséges az egész területre; azok összege pedig nem más, mint az összes vetőmag szükséglet kilogrammokban.

A szükséges vetőmagot nem tanácsos keverék alakjában szerezni be, mert megtörténhetik, hogy drága pénzért nagyrészben egyéves rossz füvek magjából és arankás hereféle rostaaljakból összeállitott értéktelen fümagkeveréket kap. Ajánlatosabb a keverék alkatrészeit valamelyik megbizható magkereskedőtől külön szerezni be és azokat otthon maga kevertesse össze. De ne egy tömegbe az egészet, hanem az I.-el jelzett könnyebb magvukat együtt, a II.-vel jelzett nehezebbeket pedig szintén együtt kevertesse össze és igy két részletben is vetendők ezek el, mert különben a különböző sulyu, alaku, nagyságu és állományu magvak egyenlőtlenül keverednek össze, minélfogva egyenlőtlen lesz a vetés is.

A vetés eszközölhető tavaszszal és őszszel; oly vidékeken pedig, melyeken késön tavaszodik s a nyár elég erős, vethetünk nyáron (julius—augusztus.)

Fümagkeverék vethető védő növénynyel, vagy anélkül. Védőnövényül használható a tavaszi buza és árpa, továbbá a zab, őszi buza és rozs. Ezek közül az árpa és az őszi buza kevésbbé alkalmasak, mivel igen bokrosodnak. A tavaszi buzát és rozsot használják magot termelő védnövényekként; a zabot pedig szálas takarmányul lekaszálandó védőnövényként (igy még a rozs is használható.)

Torontálmegyei viszonyok közt a szóban forgó talajon a legajánlatosabb a fümag-vetést márczius—április hóban eszközölni szálas takarmánynak vetett zab védőnövénynyel. A jól megmunkált talajra először a védőnövény s csak ennek alátakarása után vethető a fümagkeverék, mely tövis boronával takarható alá.

Tordai György.

Konyhakert alakitása. (*Felelet a 375. sz. kérdésre*) Egy kisebb család szükségletének a fedezésére mintegy 5—600 m² kert terület kell. Függ azonban ez a talaj minőségétől és attól, hogy minő zöldségfélét akar ott termelni. Ha articsókát, spárgát v. dinnyét is termel, ebben az esetben ez a terület nem elég, az ugynevezett köznapi szükségletet azonban már kielégiti.

Magastörzsü fákat a következő távolságra kell ültetni.

Diót és gesztenyét 15 méterre, almát körtét és cseresznyét 8—10 m., meggyet szilvát és kajszinbaraczkot 6—8 méterre, őszi baraczkot 6 méterre, ugyanennyire a mandulát is.

A féltörzsü fák ültetési távolsága ugyanaz, mint a magasé.

A törpefákat egymástól, ezek alakja szerint, 5—6 méterre kell ültetni. *Rz.*

A piaczi növények területi aránya. (*Felelet a 376. kérdésre.*) A piaczi és takarmánynövények területi aránya a főnövények területe szerint állapittatik meg, tekintet nélkül a rendszerint csekélyebb termést nyujtó uto- és tarlónövényekre.

A fenforgó esetben tehát a 60 hold takarmánybuzát, illetve rozsot termő terület a csalamádé területébe beszámitandó, mert valószinüleg kevesebb csalamádét szolgáltat, mint a 40 hold csalamádét termő terület.

E szerint tehát 60% esik a piaczi és 40% a takarmánynövényekre. *H. A.*

Veszedelmes engedékenység.

Épen a mult számunkban ecseteltük behatóan a budapesti tejpiacz mizériáit, reá mutatva arra, hogy a mienkhez hasonló dezolut állapotokat egész Európában nem lehet találni, mert oly szemérmetlen módon sehol sem üzik az élelmiszerek hamisitását általában, a tejhamisität pedig különösen, mint minálunk.

Az ellenőrzés igen lanyha s ez teszi lehetővé a napirenden levő nagyarányu hamisitásokat, de igen nagy baj e mellett az, hogy a hamisitókkal a büntető hatóságok valósággal kesztyüs kézzel bánnak s oly enyhén büntetik a csalásokat, hogy ha nagyobb szigorral nem fognak eljárni, a viszonyok javulását teljességgel nem lehet reménylenünk.

Az élelmiszerek forgalombahozatalánál tapasztalt nagyfoku visszaélések és hamisitások meggátlása czéljából a kormány már 1895-ben megalkotta a „mezőgazdasági termények, termékek és czikkek hamisitásának tilalmazásáról" szóló törvényt, amely erélyesen végrehajtva teljesen alkalmas arra, hogy az élelmiczikkek hamisitásának gátat vessen.

A törvény jó, de sajnos nem hajtatik végre s az alatt a hat év alatt, mióta a törvény érvényben van, a viszonyok ugyszólván

semmivel sem javultak. S hogy ez igy van, annak okát az ellenőrző- s büntetőhatóságok lanyhaságában s okadatolatlan engedékenységében látjuk.

Valóban érthetetlen az az eljárás, melyet a fővárosi hatóságok a tejhamisitókkal szemben alkalmazni jónak látnak, s amelyet alább példákkal akarunk illusztrálni.

A fővárosi tejpiaczon oly mérvben üzetik a tejhamisitás, hogy még a szokott lanyha ellenőrzés mellett is, napról-napra rajtakapnak néhány hamisitót a tiltott üzelmeken, akiknek megbüntetését az idézett törvény első fokban a kerületi elöljáróság hatáskörébe utalja.

Az igazságnak tartozunk azzal, hogy elismerjük, hogy egy-két elöljáró komolyan veszi a dolgot s viszonylag szigorubban bünteti a hamisitókat, de ezzel szemben a kerületi elöljárók tulnyomó többsége a legenyhébb büntetéseket szokta kiszabni.

A szigorubb büntetések megfellebezhetők a közigazgatási bizottsághoz, a mely a helyett, hogy törvényadta jogával élne s a lakosság érdekeit szem előtt tartva, az első foku hatóságok rendszerint tul enyhe büntetését szigoritaná, oly engedékenységet tanusit, a mellyel a fenforgó viszonyok javitását teljesen lehetetlenné teszi.

Hogy miképen torolja meg a közigazgatási bizottság a hamisitásokat, arról tájékozást nyujt a legutolsó ülésében elitéltekről szóló alábbi kimutatás.

Elitélte pedig a közigazgatási bizottság: *Stern* Manóné szatócsot vizzel való hamisitott tejelárusitásáért 50 koronára; *Hajdu* Sámuelné kávémérőnőt ugyancsak vizzel hamisitott tejért 30 koronára. *Klupp* György ürömi lakost, lefölözött tejjel kevert tejnek teljes tej gyanánt való forgalomba hozatala miatt 10 koronára; *Turi* Gábornét és *Balkó* Gergelyné tejkereskedőt vizzel kevert vaj forgalomba hozatala miatt 6, illetve 5 koronára; özv. *Huszár* Sándornét, romlott vaj árusitása miatt 30 koronára; *Malos* Mihályné lóréi lakost, liszttel hamisitott tej forgalomba hozataláért 30 koronára; *Wadekker* sütőmestert és szatócsot szérum olajnak jaffa-olaj gyanánt való árusitásáért 10 koronára; *Kóhn* Jakab lisztkereskedőt romlott buzaliszt árusitásáért 10 koronára, illetőleg megfelelő elzárásra.

Tessék már most ezen, a legtöbb esetben 30 koronán alól maradó büntetésekből — bárkinek is kiszámitani, nem-e fizeti ki magát a hamisitás igen jól s nem e valóságos buzditás a hamisitásra az ily enyhe eljárás. A hamisitó néhány nap alatt helyre pótolja a büntetés lefizetéséből származó veszteségét s további hamisitásai busás jövedelmet hajtatanak neki.

A fent idézett törvénynek mások az intencziói s a hamisitókra oly büntetést szab ki, hogy ha azokat a gyakorlatban alkalmaznák, sokkal kevesebb ok volna a jogos panaszra.

Lássuk csak, mit mond a törvény?

18. §. Kihágást követ el és amennyiben cselekménye sulyosabb büntetés alá nem esik, *két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel* büntetendő az, aki:

a) mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy cikkeket hamisit,

b) hamisitásra alkalmas anyagokat e czélra hirdet vagy e czélra forgalomba hoz,

c) hamisitott mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy czikkeket forgalomba hoz.

Kihágást követ el továbbá és a mennyiben cselekménye sulyosabb büntetés alá nem esik, *600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel* büntetendő az, aki:

d) mezőgazdasági terményeket, termékeket vagy czikkeket, habár azok nem is hamisitottak, oly elnevezés alatt vagy oly megjelöléssel árul, illetve hoz forgalomba, mely azokat természetük és származásuk szerint valósággal meg nem illeti.

Hogy mi értendő az élelmi czikkek hamisitása alatt, azt az idézett törvény világosan körülirja, nevezetesen a termények, termékek és czikkek hamisitása alatt azoknak minden utánzása vagy olynemü megváltoztatása értendő, mely a fogyasztó közönséget a termény eredete, összetétele vagy minősége tekintetében tévedésbe ejteni alkalmas.

Világosan kijelöli a törvény azon eseteket is, hogy mikor alkalmazandó szigorubb büntetés s megállapitja, hogy (22. §) *a pénzbüntetésen felül az elzárás büntetése szabandó ki akkor, ha a kihágás ismételten követtetett el vagy ha az elitélt ily kihágás miatt már büntetve volt, azaz visszaesést tanusitott, vagy ha a büntetendő cselekmény rendszeres foglalkozásként követtetett el.*

Hogy mikép alkalmaztatnak ezen büntetendő határozatok a praxisban, azt fentebb láttuk. Ez azonban még hagyján. — De a legélesebb kritikát hivja ki a közigazgatási bizottság azon eljárása, hogy a törvény határozott rendelkezéseit nem respektálja s azokkal ellentétbe helyezkedik.

Ime a bizonyiték.

Tusák Marcell fővárosi tejkereskedőt és a budapesti tejkereskedők egyesülete alelnökét, a mint azt az összes napilapok megirták, már többször büntették meg tejhamisitásért s legutóbb ujra rajta kapták, hogy teljestej fölirásu edényekben lefölözött tejet szállitott. — Az illetékes kerületi elöljáró a tejkereskedőt, *akit már a törvényben megengedett legnagyobb pénzbüntetéssel büntettek, tiz napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre itélte.*

Mi természetesebb, minthogy az elitélt tejkereskedő megfelebbezte az itéletet a közigazgatási bizottsághoz, amely *a tiz napi elzárás helyett, kétszáz koronát állapitott meg és a tejkereskedőt összesen háromszáz koronára itélte.*

Szabadjon tisztelettel kérdenünk, kik ennek az igazságos itélkezésre hivatott fórumnak a tagjai, akik egyuttal a főváros 600 ezer főnyi lakosságának közélelmezése fölött is őrködni hivatva vannak. Ismerik-e vajjon annak a törvénynek határozmányait, a melyeknek végrehajtása másodsorban az ő kezükbe van letéve s ismerik-e azt az elemi igazságot, hogy a törvényt elsősorban annak végrehajtói tartoznak respektálni.

Mert ha ismerik, ily monstrózus itéletet nem hozhatnak s az oly egyéneket, kik a jóhiszemü közönség kizsákmányolására alapitják existencziájukat, a törvény teljes szigorával kellene büntetniök. A jószivü engedékenység s elnézés veszedelmes dolog az ily fajta emberekkel szemben. Nem a javulásra, hanem a még szemérmetlenebb hamisitásokra ösztökéli őket.

A szóbanforgó esetben alkalmazandó büntetést a törvény világosan megállapitja. Az illető tejkereskedő tejhamasitásért már több izben büntettetett, sőt a legmagasabb pénzbirsággal is büntetve volt már. Az első foku hatóság igen helyesen — bár nagyon enyhe elzárásra itélte. Tehát már előző hamisitásaival rászolgált a 18. §-ban megállapitott büntetésre, vagyis az elzárásra s ismételten rajtakapatván a hamisitáson, a törvény határozott rendelkezése értelmében, a közigazgatási bizottságnak őt — mint visszaesőt, azaz már büntetettet, aki emellett egy, a fővárosi tejkereskedelem szanálása czéljából alakult egyesületnek alelnöke s a kinél az ily visszaélés tehát kétszeresen sulyosan esik latba — feltétlenül a 22. §-ban előirt büntetéssel kellett volna sujtania.

E helyett az elsőfoku hatóság által kiszabott elzárást pénzbüntetésre változtatta.

Ez törvényellenesen kiszabott büntetés, tehát érvényben nem maradhat.

Elvégre, ha a törvény nem is rendelné el imperative a hamisitók szigoru büntetését s nem állapitaná meg félremagyarázhatatlanul az elzárással való büntetést a visszaesőkre, még az esetben is az itélkező fórumoknak az volna a kötelessége, hogy minden hamisitóval a legszigorubban elbánjanak — legyen az termelő vagy fogyasztó — s ne csak büntessenek, hanem a legszigorubb büntetések alkalmazásával el is rettentsék a hamisitókat bünös üzelmeik folytatásától.

A visszaesőket könyörtelenül el kell csukatni, mert csak ez az egy mód teremthet jobb állapotokat.

A közigazgatási bizottság azonban nem respektálja a törvény ezen világos rendelkezését.

Felhivjuk a földmivelésügyi miniszter figyelmét e tényre, azon kérelmünk kapcsán, hogy szerezzen érvényt az általa életbeléptetett törvénynek s oldja fel az ily itéleteket, amelyek egyenes arczulcsapásai az ő intenczióinak. Statuáljon példát a nótórius hamisitókkal szemben, vagy bocsássa teljesen szabadjára az ugyis kevéssé fékezett hamisitásokat. Papiron levő törvények nem érnek semmit, azokat végre is kell hajtani.

A társadalom védtelenül ki van szolgáltatva a kétes existencziák általi kizsákmányolásnak akkor, ha a hivatásukat tulságos és helyén nem való engedékenységgel kezelő hatóságok részéről nem részesül a kellő védelemben. — Az ily hatóságokkal szemben a kormány hivatása érvényt szerezni szentesitett törvényeinknek, a mit megnyugvással akarunk ez esetben is erélyes földmivelésügyi miniszterünkre bizni.

A kopár területek kihasználásáról.

Nemrégiben alkalmam volt Sopronmegye egyik szorgalmas és ismert nevü bérlő gazdájánál látogatást tennem, ahol oly érdekes dolgokat hallottam és láttam, hogy vétenék gazdatársaim ellen, ha azokat mindnyájunk kedvencz orgánumában, a „*Köztelek*"-ben nem hoznám nyilvánosságra.

Némi tájékozásul azonban a következőkben adom a szóbanforgó birtok-bérlet rövid leirását. A kb. 1800 magyar hold nagyságu birtoktest Sopronmegye déli részén fekszik; talaja $^{2}/_{3}$-részben televény szegény vörös agyag, $^{1}/_{6}$-része kavicsos agyag, mig utolsó része pedig kopár, terméketlen kavicsterület, amely 300 holdat tesz ki. Ezen 300 hold jövedelmező kihasználásáról lészen szó az alábbiakban — és hogy tiszta képét nyujtsam a valóságnak, azt is megemlitem, hogy ebből 150 holdnak az altalaja már nem egész kavics, mig a másik 150 hold olyannyira kavicsos, hogy abból a megye és az uradalom fedezte saját kavicsszükségletét.

A kevésbé kavicsos terület akáczkafatenyésztésre használtatik és pedig a következőképen: a bérlet első évében 1878-ban 5 hold lön elültetve 12000 darab $1^{1}/_{2}$ éves palántával eke után 70 cm. sortávolban.

Ezen ültetési módszer év-év után folytatódott, ugy hogy ma már kb. 100 hold különböző koru akácültetvény van, amelyek közül a 10—12 éves már használat alá kerül. A szebb sudaras sorfáknak alkalmas fák, — ahol sürübben állanak — gyökerestől kivétetnek és az utak vagy az egyes táblák szegélyeire kerülnek, ahol is nyeselési üzemben lesznek kezelve. Az esetleges szükségleten felülmaradó 2000—3000 darab 20 krjával értékesittetik. A következő évben a fenti területet letaroljták s a lekerülő fából részint szerszámfa és szőlőkaró, részint tüzelő anyag kerül a cselédség számára. Tekintve az ottani magas faárakat, a bérlő a sorfákért 400—500 frtot kap, mig a szerszámfa és szőlőkaró eladási ára 600—700 frtot jövedelmez, ugy hogy a még pár év előtt terméketlen terület ma már 1200 frt bruttot nyujt.

Emlitésre méltónak tartom azon körülményt is, hogy mióta a vidéken az akáczfatenyésztés lábra kapott, a környékbeli közsé-

gek szegény lakosai akáczmagot szednek télen s így körülbelül 2000 frt jövedelemhez jutnak. Az idő és körülmények azonban arra a tapasztalatra jutatták a kutató bérlőt, hogy sürü akáczfaültetvénynyel kellő eredményt elérni nem lehet, azért tehát az akáczfákat nagyobb távolságban óhajtotta ültetni olyképen, hogy az ezen czélra megásott lyukakban termőföldet hordatott. Eközben egy pompás gondolat más fordulatot adott az ügynek, nevezetesen azt, hogy a megásott lyukakba nem akáczfa, hanem diófa került. A lyukak 4-es kötésbe 19 m. távra kerültek egymástól 1 m. mélységben és 2 m. átmérői szélességben. A veremből kiemelt felső réteg, mely érettebb volt, a kemény kavicsaltalajtól jól elkülönítve a lyuk fenekére került, míg tetejébe az árokból feljutott föld jutott komposztta keverve. Ez alatt az akáczfák szépen fejlődtek és jövedelmeztek, a mely körülmény arra szolgáltatott alkalmat, hogy a bérlő a diófak közzé ugy sorban, mint a sorok közzé 9 m. távolságra akáczfakat ültetett s e szerint tehát egy sorban 9 m. távolságban egymástól felváltva akácz- és diófa áll, a második sorban pedig 9 m. távolságra csakis akácz nyeselőüzemre berendezve.

Az ilyeténképen elültetett fák között még elég tér maradván, azt az ügyes bérlő tőktermelésre használta fel olyképen, hogy a fasorokban és közöttük $4^1/_2$ m. távolságra 70 cm. mély és 1 m. átmérőjű széles lyukakat ásatott, amely sertéstrágyával kevert jobb termőfölddel lön megtöltve.

Tavaszkor minden fészekbe 3—4 tökmag lön dugva, amely művelet után egy későbbi kapálás következett csupán, földporhanyitás és gyomirtás czéljából. Az első évi termés máris kifizette az összes befektetett költségeket, amennyiben minden fészekben átlag 35 kgr tök termett.

Takarmány értékét per 100 kgr. 30 kr.-ban számítva, ugy a fészkenkénti jövedelem 10·5 kr. A fészek kiásása 4 kr trágya és kapálás 3 kr, összesen tehát 7 kr., ily pedig 3·5 kr netto jövedelem mutatkozot. A második évben, a verem meglévén — csak a trágya és a kapálás képezte a kiadás tárgyát, összesen a fentiek szerint 3 krt, így tehát egy fészek már $7^1/_2$ krt eredményezett, holdja pedig — 200 fészket számítva — nettó 13 frtot.

A megérett tök október hóban fészedetik és répavágó géppel összeaprítva, árpaszecskával keverve, bevermeltetik s márczius hó első napjaiban mint jó takarmány kerül az állatok elé.

A midőn a fennebbiekben akartam hü képét adni a kopár területek egyik kihasználási módjának, csak örvendeni tudnék, ha gazdatársain közül valaki használni tudná az ecseteit körülmények felhasználásával terméketlen területeit.

Mihók Sándor.

Idegen buza behozatala emeli-e a magyar buza fogyasztást? A „*Köztelek*"-ben folyt ujabb, az őrlési forgalmat tárgyaló eszmecsere nehány megjegyzésre indit, melyek tán némi bizonyitékot nyujtanak arra, hogy őrlési forgalmunknak gyakorlatilag nem tulajdonitható a buzaárak emelkedését eredményező képessége. A teoria egy bizonyos hosszabb időszak, egy esztendő statisztikáját veszi megfigyelése, számitása és következtetése alapjául; ezen egy év összeredményéből leszármaztatja konkluzióit, melyek abban összpontosulnak, hogy az őrlési forgalom négyszer annyi magyar buza fogyasztását teszi szükségessé, mint amennyi külföldi buza hozatott be, ergó minél több idegen buzát irányit felénk az őrlési forgalom, annál keresettebbé és egyuttal értékesebbé lesz ami buzánk. Ezen teoria csak akkor állana, ha pl. a malom minden számitás mellőzésével folyton járatná őrlőhengerét, folyton vásárolna a mindenkori őrlésnek ötödrész erejéig külföldi és ehhez négy annyi magyar buzát, akkor az idegen buza sokasságához képest többékevésbe sürgősen, de folyton kerestetnék a magyar buza. De gyakorlatban, a malom kifogástalan szabad rendelkezési jogával élve, akkor vesz olyan és annyi buzát, mikor, milyen és mennyi neki tetszik és akkor őrli, mikor jónak látja. Hogy a külföldi buzát esetleg már augusztusban beszerezte, a magyar buzát pedig csak februárban vagy fordítva, ez nem tartozik a statisztikára, sem a teoriára. Hogy az augusztusban beszerzett nagyobb mennyiségű külföldi buza az őrlési forgalom daczára sem követeli a magyar buza sürgős kereslet, sőt hosszabb időre nélkülözhetővé teszi és így árnyomasztólag is hathat, azt a teoria az egész évi adatok összegezéséből nem láthatja. A teoria megállapitja, hogy a malmok a behozott külföldi buza mennyiségének négyszeresét kénytelenek fogyasztani magyar buzából, hogy az őrlési forgalom feltételének megfelelhessenek. Igaz, hogy *kénytelenek*, de nem *fogyasztani* hanem *őrölni*; fogyasztás és őrlés közt olyan az eltérés, mint ima és átok közt. Ha 5 millió mm. buzát megőrlünk és ebből 1 millió mm. lisztalakjában kiviszünk, marad 4 millió mm. lisztben, ehhez importálunk 1 millió mm. buzát, végeredményképp maradt5 millió mm. és ezzel ott vagyunk, ahol a mádi kereskedő. Készletünk egy millió mmázsával fogyott ellenben $^4/_5$ millió mm. lisztté és $^1/_5$ millió mm. külföldi buzával összesen tehát ugyancsak egy millió mmázsával gyarapodott. Törökön fogtunk, a métermázsák milliói megmaradtak, közéjük azonban nagy bőlcsen egy ötödrész silány külföldi buzát csempésztünk. Ez volna a nagyhangzásu őrlési forgalom jótékony eredménye!? Ezen eredmény elmaradása nem-e öngyilkosságszámba menne az őrlési forgalom eltörlése? Jóllehet a mezőgazdaságnak absolut nem nyujt előnyt az őrlési forgalomként kezelt átmeneti forgalom, mégis kértem és kaptam is helyet a „*Köztelek*"-ben azon nézetem kifejtésére, hogy kellő megszoritással és megbizható ellenőrzéssel megadandó legyen az őrlési forgalom. Ezen egyéni, a *Köztelek* álláspontjával és meggyőződésével ellenkező nézetemet bár rövid kommentárral látta el a *Köztelek* szerkesztősége, de objektivitása jeléül helyt szoritott számára; annál nagyobb köszönettel tartozom érte. Az általam felsorolt, a buzabehozatalt szigoruan ellenőrző feltételeket azonban a „*P. L.*" azon megjegyzésre méltatta, hogy azok a származási bizonyitékot (Identitats-Nachweis) involválván megfontolást sem érdemelnek. Ezen rideg visszautasitás már nem indokolt, mert a buzabehozatal lehető legszigorubb ellenőrzése nélkül közelebb állnánk a feltétlen vámmentességhez, mint az őrlési forgalomhoz, de mutatja, hogy a malmok az őrlési forgalmat nem is a szó igaz értelmének megfelelően, hanem az eddig divott értelmezés szerint óhajtják reaktiválatni. Így tehát megismerkedtünk a malmok kivánságával, mely egyhamar alig teljesülhet, mert a mezőgazda engedékenységének és nembánomságának érája a multé.

K. E.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1419
Kereskedelmi tisztesség.	1419
A kopár területek kihasználásáról.	1426
Jobb herefélének a rétgazdaságban.	1424
Veszedelmes engedékenység.	1425
Takarmányozás.	
Próbahizlalás.	1420
Növénytermesztés.	
Őszi borsó és szöszösbükköny termesztése.	1422
Gazdasági gépészet.	
Vizsgázott fűtők.	1422
Gőzekeszántás szalmatüzelléssel.	1422
Gazdasági növénytan.	
Kisérletek nitrogénygyüjtő baktériumokkal.	1423
Szőlőszet, Kertészet.	
Gyümölcsészeti alaphibák.	1424
Levélzekrény.	1425
Vegyesek.	1427
Kereskedelem, tőzsde.	1429

A magyar kir. földtani intézet muzeuma a közönségnek *díjtalanul nyitva áll* minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyüjteménye *a VII. ker., Kerepesi-út 72. szám alatti házban* megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napon kivételével:

naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Első-erdősor utcza sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utcza sarkán van.

Kitüntetés. Ófelsége a király dr. *Bartóky* József földmivelési miniszteri osztálytanácsosnak a gazdasági munkásügyek körül szerzett érdemeiért a harmadosztályu vaskorona rendet adományozta. Ez a kitüntetés, amelyet igazi rokonszenvvel veszünk tudomásul. Darányi földmivelésügyi miniszternek méltatását fejezi ki egy buzgó tisztviselőmunkatársának tevékenységével szemben. Nem kerülhette volna el azonban Bartóky ezt a kitüntetést akkor sem, ha a kitüntetéseket a gazdatársadalom keze osztogatná.

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállító magkereskedése BUDAPESTEN, VII, Rottenbiller-u. 33. VI., Andrássy-út 23. sz.

ajánl: legmérsékeltebb áron:

biborherét

szöszös bükkönyt

őszi bükkönyt

őszi borsót

őszi árpát stb.

minták beküldése és az ár közlése mellett **a legmagasabb napi áron mindenféle** gazdasági magot,

jelenleg főképpen:

luczernát-lóheremagot

biborherét

vesz:

szöszös bükkönyt

őszi bükkönyt

őszi árpát

mustármagot stb.

Nemes céloktól áthatott, komoly tevékenységének eredményei a gyakorlati alkotások terén is tiszteletet s elismerést szereztek nevének a többé-kevésbé beavatottak előtt s legutóbb is a munkás-segélypénztárra vonatkozó törvényjavaslat méltatásánál volt alkalmunk rámutatni elvitathatlan érdemeire. Örömmel vesszük tehát most tudomásul általunk is eleitől fogva méltatott működésének legmagasabb helyről jött erkölcsi jutalmazását s üdvözöljük dr. Bartóky abban a reményben, hogy a gazdasági munkásügyek rendezése érdekében kifejtendő törekvéseihez ez a kitüntetés ujabb nemes ösztönt szolgáltatott. Bartóky József néhány év előtt Békés vármegye főjegyzői székéből hivták meg a földmivelésügyi miniszteriumba, hol azóta a legfontosabb kodifikáczionális munkákat végzi. Ő szövegezte meg a munkaadók és munkások jogviszonyát szabályozó törvényt, mely kiszedte részben a földmives-szociálizmus méregfogait s amelyről ma már a munkások is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. A föld-, dohány-, erdei munkások jogviszonyát szabályozó javaslatok, a munkás-pénztárról szóló törvény és egy egész sereg, az összzel a képviselőház asztalára kerülő javaslat, mind Bartóky József széleskörű tudásáról és vasszorgalmáról tesz tanuságot.

Párisi kitüntetések. *A gazdasági szakoktatásunk franczia világitásban.* A „Journal d' agriculture d' Ille-et-Vilanie" és a „L' Univers" nevü tekintélyes politikai napilap legutóbbi számaikban kiemelik azt a szép sikert, melyet Magyarország gazdasági szakoktatása a párisi világkiállitason elért és melylyel az első helyek egyikét foglalták el. Ugyane lapok emlitik, hogy Darányi földmivelésügyi miniszter által a gazdasági szakoktatás érdekében külföldi tanulmányi utakra küldött közegek közül dr. Tóth Jenő fogalmazó Bretagne-ban Ploelmelben is több napig időzött, hogy ott a „Frères de l'instruktion chreticumes" nevü kath. missio által fentartott népiskolákban rendszeresitett és külföldön is elismert gazdasági szaktanitással megismerkedjék. Ezen alkalomból a nevezett lapok látható elégtétellel teljes szövegében közlik azt a lekötelező modorban szerkesztett köszönő levelet, melyet Darányi földmivelési miniszter küldöttjének előzékeny fogadása fejében a nevezett missió fejéhez Abel priorhoz intézett. — *A magyar selyemipar* is szép sikereket ért el a párisi kiállitason és nem várt diadalt aratott. A magyar gazdasági osztályban kiváltképpen a tolnai államilag kezelt selyemgombolyitó gyár, valamint a Berenger és Feissier franczia selyemgyáros czégek által bérbevett ujvidéki és pancsovai selyemgombolyitó gyáraink által kiállitott nyers selyem elsőrendü minősége általános elismerésben részesült, mely abban nyilvánult, hogy nemcsak a szegzárdi selyemenyésztési felügyelőség, hanem annak vezetője a 20 év óta oly önzetlenül és sikeresen működő Bezeredj Pál miniszteri meghatalmazott is külön-külön a „Grand-prix" legmagasabb kitüntetésben részesült. Selyemgombolyitó gyáraink fenn nevezett bérlői, a Berenger és Feissier czégek is ezüst érmet nyertek, mely kitüntetésnél nagyobbat csak azért nem kaphattak mert mint franczia czégek első izben jelentek meg magyar selyemmel a nemzetközi versenyben és a többi, évtizedek óta fennálló és az előző kiállitások ismételve kiüntetett legnagyobb több száz millió frank értékű forgalommal biró franczia selyemgyáros czégekkel kellett versenyezniök. — *Magyar állami lovak kitüntetése.* Hogy lovaink a kiállitason mily rendkivüli kitüntetésben részesültek, az a biráló-bizottságnak hivatalos lajstromából kitünik. Ugyanis e lajstrom 3., 4., 41., 42. és 77. lapján fel van sorolva, hogy a magyar kormány összkiállitásért egy *nagy aranyérmet nyert.* Továbbá aranyérmet itélte oda: A bábolnai, fogarasi, kisbéri és mezőhegyesi állami ménesnek. Ezeken kivül: Obaján, Kobjban, Montbar mének, Shagya VIII., Balzsam kanczák *aranyéremmel*, Furiosó, North-Star mének, Obaján, Shagya X., Verneuil kanczák *ezüst*, Gazlau, Shagya, Nonius, Ürmény mének, Pluto, Fantasca, Durczás, Nonius kanczák *bronzéremmel* lettek kitüntetve. *Schampion aranyérmet* és külön e czélra vert *nagy Schampion aranyérmet.* Kohejban mén és Shagya VIII. kancza nyert.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület választmányi ülése. E hó 8-án tartotta az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi gyülését. Az elnöki jelentés kiemeli az egyesület kebelében megalakult fogyasztási és értékesitő szövetkezetet, miáltal szüksségessé vált az egyesület hivatalos helyiségének kibővitése. A szövetkezet eddigi forgalma meghaladja a 40,000 koronát, mi biztató jelnek tekinthető a jövőre nézve. Az egyesület ujabban 12 községben tojásértékesitő szövetkezetet létesitett, melyek a tenyésztőktől 45 tojást 2 korona ár mellett korlátlan mennyiségben készpénzfizetés ellenében vesznek át. Ezen tojásgyüjtő állomások által reméli az egyesület a tojásos kofák üzelmeit megszüntetni és a kistenyésztőket ismét egy ujabb, jövedelmezőbb keresetforráshoz juttatni. Az egyesület borászati szakosztálya szintén élénk tevékenységet fejt ki az utolsó három hónap alatt, igy a gyoroki borkóstoló ügyeit intézi, a viharágyuk ügyében és pincszövetkezetek tárgyában a szőlősgazdákat több értekezletre hivta össze, melyeken Kosinszky Viktor szakosztályi elnök s az egyesület titkára tartott előadást. Végül bejelenti az elnökség a választmánynak, hogy a Pester Lloyd ismeretes támadásával szemben Darányi Ignácz földmivelésügyi minisztert üdvözölte s öt bizalmáról biztositotta, mire az üdvözlőt sürgöny felolvastatván, az elnökség ezen tényét a választmány nagy lelkesedéssel vette tudomásul. *Elhatározta* a választmány, hogy a bécsi kösségtanács behozandó rendszabályával szemben — hogy a bécsi piaczra kerülő eladó állatok után a fogyasztási adót ne a vevő fizesse, hanem a felhajtó, vagyis a termelő, fizesse pedig minden körülmény között akár eladja állatjait, akár pedig ha azokat eladni nem tudja, — felir a földmivelés. ügyi miniszterhez, öt felkérve, hogy hatna oda, hogy ezen sérelmes rendszabály életbe ne lépjen s egyszersmind átir az egyesület Aradvármegye törvényhatóságához, ezen felterjesztés pártolását, illetve hasonló feliratnak a belügy- és földmivelésügyi miniszterhez való intézését kérte. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének felhivására elhatározta az egyesület községenként gazdakörök szervezését, melyek az egyesülettel szoros kapcsolatban fognak létesitetni. A Gazdák Biztosító Szövetkezete vezérképviseletét Arad-, Békés-, és Csanádvármegyékre átvette az egyesület és a vezérképviselőség ügyeivel Laehne Hugó titkárt bizták meg. Most folyik a biztosító szövetkezet szervezési munkálatai, ugy hogy eddig az aradi vezérképviselőségnél már közel 20 községi ügynökség szerveztetett. Végül az elnök javaslatára elhatározta a választmány, hogy szeptember hó második felében Laehne Hugó titkárt a világkiállitás tanulmányozása czéljából Párisba küldi ki.

A szőlőkivitel érdekében. Darányi Ignácz földmivelési miniszter érdekes kisérletet tesz legközelebb, amelynek igen fontos czélja van: a gyümölcs- s különösen a szőlő-export előmozditása. A miniszter nemrég felszólitotta Rohonczy Gida országgyülési képviselőt és törökbecsei Feldbortokost, hogy szállittasson ki Berlinen és Hamburgon keresztül egy vaggon szőlőt az általa feltalált rámákban Londonba. Ha a kisérlet sikerül s a szőlő épen érkezik Angliába a messze utról, akkor ezzel megoldódik a gyümölcs- s különösen a szőlőexport kérdése, mert eddig Hamburgba vagy Londonba szőlőt szállitani képtelenség volt; a szállitmányok mind teljesen megromolva érkeztek meg. Darányi miniszter hivatalosan értesitette báró Malcomes berlini gazdasági attasét, hogy tegyen jelentést a szállitmány Berlinbe és Hamburgba érkezéséről s e helyeken lépjen érintkezésbe a magyar gyümölcs érdekében az illetékes tényezőkkel. Londonba Stockinger konzul veszi kezébe az ügyet.

Ujabb halgazdaságok. A legközelebb uj halgazdaságok létesültek Ó Szivácz község határában a Ferencz-csatorna mentén, melynek czélja kizárólag pontyivadék nevelése. A czisztercita-rend erdőszállási uradalmában 105 kat. hold vizterülettel szintén rendszeres tógazdaság létesült. Kisebb tavak kisérletképen épitettek halászat czéljára Mezőhegyesen és *Csekonics* gróf zsombolyai uradalmában. A süllőnek okszerü tenyésztése *Wass* Jenő gróf csegei 250 holdas és *Sándor* János mezőkapusi birtokán 180 holdas vizterületen megindult. Mindezen uj halgazdaságok benépitésére *Darányi* földmivelésügyi miniszter az állami költőtelepekről több millióra menő halikrát engedélyezett.

Felhivjuk olvasóink szives figyelmét a „*Ferrofix*" czimü hirdetésre. Lukács és Társai czég érdeklődőknek készséggel szolgál mindennemü felvilágositással.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „*Köztelek*" szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 *krajczár.* Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

NYILTTÉR.*)

Szuperfosztátot,

kénsavas-kállt, kénsavas-ammon,

kovasavas-kállt,

(dohánytrágyaszáru)

kénport,

(legfinomabb — 78% Chanoel oldium ellen)

rézgálicot, 98/99%,

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN,

V. KER. FÜRDŐ-UTCZA 8. SZÁM.

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhivjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukcziókra,

Az idei gyapjuaukcziók második sorozata

f. év szeptember hó 19., és 20-án fog megtartatni.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar" czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemü felvilágositással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Guttmann és Wahl* budapesti termény-bizományi czég jelentése.)

Napi jelentés a gabonaüzletről.

1900. szeptember 14

A magasabb külföldi jegyzések az itteni tőzsdejátékra nem birt nagy befolyással. Csak a reggeli órákban 2 fillérrel magasabban állottak a határidők a tegnap délutáni zárlatnál, mig a további üzletmenet folyamán mindinkább ellanyhult, ugy, hogy délfelé már 14·92 K. jegyez az októberi buza. Később valamivel feljavultak az árak s gyenge forgalom mellett 14·98 K. zárul.

A készárupiaczon ma mérsékelt forgalom volt, malmaink csak nehezen fizették meg a tegnapi árakat és gyengébb minőségü buzák 10 fillérig olcsóbb árakon keltek el.

Az árjegyzés 100 kg.-ra vonatkozik:

Eladatott:

Uj-buza:

Tiszavidéki:	200	mm.	81	kg	K.	15·75	3 hóra
	100	„	80	„	„	15·75	„ „
	200	„	80	„	„	15·30	„ „
	300	„	80	„	„	15·30	„ „
	100	„	80	„	„	15·25	„ „
	100	„	77^{5}	„	„	15 25	„ „
	200	„	80	„	„	15·30	„ „
	150	„	79	„	„	15·10	„ „
	150	„	78^{7}	„	„	15·10	„ „
	200	„	77	„	„	15 10	„ „
	200	„	77^{5}		„	15·10	„ „
	150	„	79	„	„	15.05	„ „
	100	„	79	„	„	15·10	„ „
	200	„	79	„	„	15.30	„ „
	200	„	79	„	„	15·20	„ „
	100	„	79	„	„	15·40	„ „
	200	„	79^{5}	„	„	15 10	„ „
	3000	mm.	79^{5}	kg	K.	15·35	„ „
	1000	„	79^{5}	„	„	15.45	„ „
	100	„	79	„	„	15 05	„ „
	100	„	79	„	„	15·20	„ „
	100	mm.	79^{5}	„	K.	15 10	3 hóra
	100	„	78	„	„	15·10	„ „
	300	„	78^{5}	„	„	15·10	„ „
	200	„	78	„	„	15·10	„ „

Rozs lanyha irányzatu, árak 10 fillérrel olcsóbbak, minőség szerint 13·40—13·55 K. fizettek bpesti paritásban.

Árpa még mindig nagyon elhanyagolt, közönséges takarmányárpáért 10·80—11·40 K. volt elérhető.

Tengeri bágyadt, gyenge forgalom mellett 12·40 K. követelnek helyben.

Zab változatlan csendes s helyben kocsira rakva 10·60—11·40 K. jegyzünk.

Határidők egy órai zárlata:

Buza októberre	1900.	14.96—98——
„ áprilisra	1901.	15·78—82——
Tengeri májusra	1901.	9.90—92——
Rozs októberre	1900.	13.88—90——
Zab októberre	1900.	10.42—46——

Szeszüzlet.

Szesz. (*Goldfinger* Gábor szeszgyári képviselő tudósitása.)

A szeszüzletben e héten a forgalom gyér és korlátolt volt és nagyobb kinálatok folytán a szeszárak ugy azonnali, valamint későbbi szállitásra 50 fillérrel olcsóbban zárulnak. Elkelt finomitott szesz nagyban adózva 116—117 K., adózatlanul 46—47 K. helybeli finomitógyáraktól.

Élesztőszesz változatlanul kelt el és nagyobb vételek folytán adózva 116·50—117·50 K., adózatlanul 46·50—47·50 K. jegyeztettek.

Az adózott nyersszesz és denaturált szesz ára azonnali szállitásra változatlan, későbbi szállitásra 50 fillérrel olcsóbban kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten gyéren volt ajánlva és csak a finomitógyárak vásárolták össze a környékbeli főzdéktől a szeszt jegyzésen alul és fix árban. Néhány tétel 2·40 K. jegyzésen alul későbbi szállitásra zárulva is lett.

Vidéki finomitógyárak részéről finomitott szesz 115·25—115·50 K. adózva és 45·25—45·50 K. adózatlanul volt ajánlva és néhány tétel azonnali szállitásra ab állomás el is kelt. Későbbi szállitásra 50 fillérrel olcsóbbak az árak.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 40·50—41·— korona.

Bécsi jegyzés 45·——45·60 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 114·——— — korona adózott és 41·———·— korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 20·50—21·— korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Vidéki szeszgyárak közül: Győr, N.-Tapolcsány, Lőcse, Arad, Baja 25—50 fillérrel olcsóbban a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Nagyban: Finomitott szesz 116·——117·— K., élesztőszesz 116·50—117·50 K., nyersszesz adózva 114·——115·— korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) —·———·— korona, denaturált szesz 36·50—37·— korona. Kontingens nyersszesz —·———·— korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállitva, készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (***Mauthner*** **Ödön tudósitása.**

Vörös lóhere. Minthogy most már megbizható adatok érkeznek be az uj termésről, lehet már tájékozódni azirántt, hogy a belföldi termés nagyjában és egészében sokkalta gyengébb mennyiség tekintetében, mint volt a mult évben. A folytonosan emelkedő amerikai jegyzések beigazolják, hogy a tengerentulról kezdetben jött amerikai jegyzéseknek alapjuk és a szilárd irányzatnak oka volt. A legutóbbi napok tetemes áremelkedése pedig azt mutatja, hogy olyan árfolyamokkal kell majd számolnunk, aminőket már régen nem tapasztaltunk. Amerikai heremagvak napról-napra olykép emelkedik, hogy jelenleg amerikai lóhermagért Budapesten 146—152 koronás ár vehető számitásba. Külföldi importőrök tudvalevőleg magyar termésü lóhereért jóval magasabb árakat fizetnek, mint az amerikaiért és igy ma honi termésü lóhereért körülbelül 160—164 koronás árfolyam kalkulálható.

Ilyen helyzetnél az európai piacznak hangulata továbbot is igen szilárdan maradt meg annál is inkább, mert Olaszországból és Oroszországból ujabban is kedvezőtlen hirek érkeztek a termésről. Termelőink az eladásba még nem akarnak belemenni és habár Erdélyben a spekuláczió részéről 144—152 koronás árak ajánltatnak, mégis csak kisebb kötések létesülhettek. *Luczerna.* Francziaországból emelkedő árakat jelentenek. Magyar áru ezidőszerint még kisebb tételekben kerül a piaczra és minőséghez képest 94—96 K.-nyi árak adatnak meg érette. *Baltaczim* termése ugy minőség, mint mennyiség tekintetében mint hirlik nem sikerült, ajánlatok hiányában csöndes az ebbeli üzlet. *Szöszösbükköny* a külföld részéről is keresletre talál. *Őszi borsó* és *őszi bükkönyre* nézve továbbot is tetemes forgalomról számolhatunk be.

A Mauthner Ödön czég e lap gazdaelőfizetőit kivánatra akár levélben, akár sürgönyileg teljesen költségmentesen értesiti az összes magféléknek napi árairól.

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósitása a „Köztelek" részére. Budapest, 1900. szept. 13-án Kötelezettség nélküli árak 100 kilónkint, teljsulyt tiszta sulynak értve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállitva:

B u z a l i s z t

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	$7^1/_2$
Ár K.:	26.40	25.—	23.60	22.40	21.80	20.20	18.40	15.40	14.—

	8-as takarmányliszt	buzakorpa finom	buzakorpa goromba
korona	11.40	8.60	8.80

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezet üzteti jelentése. 1900. szept. 12.

A hét második felében üzleti viszonyaink kedvezően alakultak, sőt az eddig annyira elhanyagolt vajüzlet is lendületet nyert, amennyiben nagyobb tételeket teavajból drezdai és berlini számlákra értékesitettunk, ez által készleteink, melyek folyton nagymennyiségü hozatalok folytán felhalmozódtak — megapadtak. Többi üzletágra vonatkozólag feljegyezzük, hogy a husüzlet most már állandóan kedvező lett. Vadból leginkább nyulnak van keletje, de szárnyasok is tartott áron nyertek elhelyezést. A tojásüzlet külföldi nagyobb jegyzésekre szilárd A gyümölcspiacz daczára a nagyhozataloknak is kedvezőnek mondható, bár áremelkedésről most sem adhatunk tanuságot,

Eladtunk: nagyban vadfélét: nyulat 3·60—4 korona darabonként; vadsertést egészben 70—80 fillér kgként. Öz 1·40 fillér. Fogoly 2—2·20 fillér páronként. Tojás I. alföldi 69—70, erdélyi 67—68 korona eredeti ládánként.

Tejtermékek elsőrendü teavaj 1·50—1·80, főzővaj 1·10—1·20 korona 100 kilogrammonként.

Gyümölcsnemüekből leginkább szőlő kerül nagy tételekben eladásra. Oporto 32, saszla 40—44, pasza-tuti 56—64 korona 100 klgként. Rétesalma 16—20, fajkörték 36—40 fillér klgként. Görögdinnye vaggon rakományokban 16—24, sárga 20—24 koronával kelt el száz darabonként.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiczikkekről. Budapest, 1900. szept. 13-ról.

Hus és hustermékek. Marhahus 1 q. hátulja I. rendü 108—116, II. r. 102—108, III. r. 96—102, eleje I. r. 100—104, II. r. 94—100, III. r. 88—94, borjuhus 1 q. hátulja I. r. 132—140, II. r. 120—132, eleje I. r. 112—120, II. r. 108—112, bárány 1 darab hátulja ——, eleje ———, birkahus 1 q. hátulja I. r. 80—88, II. r. 72—80, eleje I. r. 68—72, II. r. 60—68, sertéshus 1 q. szalonnával budapesti ————, vidéki ———, szalonna nélkül budapesti ————, vidéki 86—90, sertéshus pörköltnek való ————, kocsonyának való ——, füstölt budapesti I. r. ————, vidéki II. r. 1 q. 130—136, malacz élő, szopós I. r. 1 drb 5.00—7.00, tisztitott I. r. 1 kg. 1.50—1.90, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90—1.20, füstölt belf. csonttal 1.60—1.80, csont nélkül 0.——0.—, sonka füstölt prágai, csonttal 2·08—2.20, csont nélkül 0.——0.—, kolbász 1 kg. nyers 1.00—1.20, füstölt I. r. 1.40—1.60, szalonna 1 q. ———, sózott 92—96, füstölt 96—110, sertészsir 1 q. hordóval 118—120, hordó nélkül budapesti I. r. 114—116, szalámi 1 kg. belföldi 300—320, prágai ———— korona.

Baromfi. a) *Élő*: (1 pár) csirke rántani való 1.——1.20, tyuk belföldi I. r. 2.10—2.30, kappan hizott I. r. 0.00—0.00, sovány 2.20—2.40, rucza hizott I. r. 3.60—4.80, sovány belföldi 1.60—2.40, liba fiatal ujdonság —.———.—, lud hizott I. r. 10.——12.—, sovány belföldi 3.60—4.40, pulyka hizott I. r. 0.——0.—, sovány belföldi 4.——4.80 korona. — b) *Tisztitott*: csirke I. r. 1 drb 1.00—1.60, tyuk I. r. 1 drb 1.50—1.60, kappan hizott 1 kg. ————, 1 drb 0.00—0.00, rucza hizott 1 drb 1.80—2.80, 1 kg. 1.10—1.16, lud hizott 1 kg. 1.16—1.20, 1 drb 3.80—5.60, magló 1 kg. ———, 1 drb ————, pulyka hizott 1 kg. 0.00—0.00, 1 drb ————, magló 1 kg. ———, 1 drb ————, ludmáj 1 kg. 2.00—2.60, nagy 1 drb 0.70—1.40, ludzsir 1 kg. 1.60—2.— korona.

Hal. *Élő*: (1 kg.) harcsa 1.30—2.—, csuka 0.00—0.00, ponty dunai nagy 1.40—2.—, márna 0.80—1.—. süllő balatoni ————, czompó 1.40—1.50, pisztráng nagy —.———.—, kecsege 0.——0.—, angolna ———, apró kevert 0.40—0.50. Lazacz rajnai 1 kg. —.———.— korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.18—0.20, lefölözött 0.12—0.12, tejfel 0.56—0.60, teavaj 1 kg. 1.50—1.80, főző darabos 1.00—1.40, szedett ————, olvasztott ————, margarin I. rendü ————, II. r. ————, tehénturó I. r. 0.10—0.20, juhturó 0.90—1.00, liptói 0.80—1.28, juhsajt 90—1.00, ementáli belföldi 1.60—1.60, grói belföldi 1.00—1.30 korona.

Liszt és kenyérnemüek. Kenyérliszt 1 q. ———, kenyér monori, fehér hosszu 1 kg. 0.27—0.27, barna 0.22—0.22, rozs 0.23—0.23 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. —.00——.00, külföldi 34.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00—24.00, koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—22.00, bab fehér apró 12.00—18.00, nagy 14.00—20.00, szines 12.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 5.——5.30, alföldi (1440 drb) 70.——71.—, erdélyi (1440 drb) 68.——70.—, szerb (1440 drb) —·————·—, apró (1680 drb) ———, meszes tojás ———————— korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. 0.00—0.00, I. r. 1 q. 00.00—00.00, petrezselyem ujd. 100 köt. 0.00—0.00, I. r. 1 q. 00.00—00.00, zeller I. r. 100 drb 1.20- 2.20, karalábé I. r. 100 drb 1.——1.40, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. ———, érett makói 1 q. 6.00—9.00, fokhagyma I. r. 1 q. 16.——28.—, czékla 1 r. 100 drb 1.——1.60, II. r. 0.80—1.—, fejeskáposzta I. r. 100 drb 8.00—14.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 1.30—2.20, vöröskáposzta I. r. 100 drb 8 00—12.00, fejes saláta I. r. 100 drb 1.60—2.—, kötött saláta 100 drb 0.——0.—, burgonya 1 vaggon sárga 380.0—420.0, fehér 000.00—000.00, rózsa 1 q. 3.60—4.20, fekete retek kicsiny 100 drb 0.80—1.20, ugorka 100 drb savanyitani való 0.20—0.36, savanyitott 1.20—1.40, nagy salátának 0.40—0.80, paradicsom érett 1 q. 6.00—10.00, belföldi 00.——00.—, zöld paprika 100 drb 0.12—0.80, tök főzni való 100 drb 6.——14.—, zöldborsó hüvelyes 1 q. —.00——.00, kifejtett —.00——.00, zöldbab hüvelyes 1 q. 12.——16.—, kifejtett —.———.—, karfiol 100 drb 8.00—12.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—28.00, spárga 1 kg. 0.——0.— korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. 10.——20.—, rétesbe való 12.00—20.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. 18.——40.—, közönséges kevert körte 1 q. 8.00—20.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. 13.——14.—, nem magvaváló vörös 1 q. —.———.—, ringló nemes I. r. 1 q. —.———.—, baraczk kajszin 1 q. —.———.—, őszi 1 q. —.———.—, magvaváló 1 q. 14.——44.—, nem magvaváló 1 q. 14.——40.—, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 30.00—36.00, közönséges kevert I. r. 1 q. 28.——34.—, meggy nagyszemü kem. 1 q. —.00——.00, apró szemü 1 q. —.00——.00, eper (szamócza) 1 kg. —.———.—, málna 1 kg. 0.——0.—, szeder 1 liter 0.00—0.00, görög dinnye nagy I. r. 10 drb 5·—8·—, kicsiny 100 drb 8.——30.—, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb 12.——24.—, II. r. 100 darab 8.——12.—, dió nagy papirhéju 1 q. 90.00—100.00, apró kemény héju I. r. 1 q. 40.00—44.00, mogyoró nagy olasz 1 q. —.00——.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.——0.—, belföldi 1 q. —.——.—, narancs messzinai 100 darab 0.00—0.0, apuliai 100 drb 6.00—10.00, mandarin 100 drb 0.00—0.00, czitrom I. r. 100 drb 2.80—4.—, füge hordós 1 q. —.00——.00, koszoru 1 q. 46.00—48.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 80.00—84.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00—120.00, szőlő passatutti 1 q. ———, 1 q. —.——.—, szerb szőlő 1 q. —.——.— korona.

Fűszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 160.00—200.00, II. r. 1 q. 140.00—160.00, mák 1 q. 46.00—56.00, méz csurgatott 1 q. 80.00—104.00, lépes 1 q. ———————, köménymag 1 q. —.——.—, boróka 1 kg. —.——.—, házi szappan szin I. r. 1 q. 50.00—50.00, közönséges II. r. 36.00—36.00, bor fehér asztali palaczkokban 1 hl. —.——.—, vörös bor 1 hl. —.———.—, házi pálinka palaczkokban 1 hl. —.——.— korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utcza. 1900. szeptember 14-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a *„Köztelék"* részére.)

Felhozatott a szokott községekből 118 szekér réti széna, 85 szekér muhar, 30 szekér zsupszalma, 3 szekér alomszalma, 1 szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 16 szekér egyéb takarmány (lóhere, zabosbükköny, sarju stb.) 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben, q-ként, a következők: réti széna 320—560, muhar 400—520, zsupszalma 260—320, alomszalma 220—260, egyéb takarmány —————, lóhere 400—460, takarmányszalma —————, 100 kéve tengeriszár ——————, luczerna —————, sarju 360—460, szalmaszecska 340—400, széna —————, uj ———, zabosbükköny 460—500. Összes kocsiszám 255, suly 331,500 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. szept. hó 13-án *A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.*

Felhajtatott: belföldi 560 db, eladatott —— db, galicziai —— drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, növendék élő borju 71 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — drb; belföldi 1 drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi ölött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott —— drb, ölött bárány 10 drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borjuvásár hangulata vontatott volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 58·—98·— koronáig, kivételesen 102—— koronáig sulyra, galicziai ———, kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— kor.-ig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— koronáig kiv. ——— koronáig sulyra, növendék borju ———, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbkint, 44—50 koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra. Ölött borju: belföldi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, galicziai ——— koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, bécsi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, növendék ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, élő bárány —·———·— koronáig páronkint, ölött bárány —·———·— koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1900 évi szeptember hó 13-án. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.* Felhajtatott: 317 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. 30 db, közép 54 db, alárendelt 6 db. Fejőstehén: fehér — db, tarka 185 db, tenyészbika 0 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly 8 db, bonyhádi 34 db, hizlalni való ökör — db, üsző fehér — db.

Jármos ökrök után is élénkebb volt az érdeklődés.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendü jármos ökör 700—870, középmin. jármos ökör 640—690 pár., alárendelt minőségü jármos ökör —————, Jármos bivaly ——— é. s. mm., ————— K.-ig páronkint. jobb minőségü jármos ökör ——— mm.-kint é. s., bekötni való ökör ————— K.-ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrü magyar tehén —————, tarka kevert származásu tehén 140—240 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 250—330, kiv. —— koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi szept. hó 13-án. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.*) Felhajtatott: 3925 db nagy vágómarha, nevezetesen: 608 db magyar és tarka ökör, 612 db magyar és tarka tehén, 2091 db szerbiai ökör, — db szerb ökör, — db boszniai tehén, 232 db szerbiai tehén, 150 db bika és 232 db bivaly.

Minőség szerint: 390 darab elsőrendü hizott, 2909 db középminőségü és 626 db alárendelt min. ökör —— db elsőrendü hizott ökör, ——- db középminőségü ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendü hizott tehén, —— db középminőségü tehén, — db alárendelt minőségü tehén.

Változatlan felhajtás mellett a multheti árak maradtak, t. i. elsőrendü minőségek jó keresletnek örvendettek, ellenben közép- és silány marhák csak nehezen voltak eladhatók, mivel idegen vevők ezeknek aránylag magas áraik miatt tartózkodtak a bevásárlástól. Bikák iránt a kereslet jó volt.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségü 66·——70·—, kivételesen —·———, hizott magyar ökör középminőségü 58·——64·—, alárendelt minőségü magyar ökör 50·——56·—, jobb minőségü magyar és tarka tehén 42—64·—, kivételesen tarka tehén —·—·—, magyar tehén középmin. 42—64·— (—), alárendelt minőségü magyar és tarka tehén 42·——64·—, szerbiai ökör jobb minőségü 50·——64·—, kiv. ——, szerbiai ökör középminőségü 42—48—, szerbiai ökör alárendelt minőségü —·————·—, szerbiai bika 46—68·—, kivételesen —.—, szerbiai bivaly 32.—44·—, kiv. —·—, magyar legelőmarha I. rendü 50—60, I. rendü 42—48 koronáig métermázsánkint élősulyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. szept. 13-án. (*A budapesti vásárigazgatóság* jelentése a *„Köztelek"* részére).

A felhajtás kissé emelkedvén, a forgalom élénk volt.

Felhajtatott összesen 560 db. Eladatott 324 db. Jobb minőségü lovakból hátas 16 drb, eladatott 4 db, 300—420 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 12 db, eladatott 4 db, 280—375 K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 20 db, eladatott 9 db 260—400 K.-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 50 db, eladatott 30 db 240—350 K.-ért, ponny — db, eladatott 0 db ——— K.-ért; közép minőségü lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 80 db, eladatott 32 db 110—190 K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 300 db, eladatott 215 db 50—120 K.-ért; alárendelt minőségü lovakból 82 db, eladatott 80 db 18—36 K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 28 db, az állatkert részére vásároltatott 5 darab, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900. évi szept. hó 14-én. (*Első magyar sertéshizlaló-részvénytársaság* telefon jelentése a *„Köztelek"* részére.) Az üzlet kellemesebb volt. *Heti átlag-árak:* Magyar válogatott 320—380 kgros nehéz 96—97 fil., 280—300 kgrammos nehéz 95—96 fil., öreg 300 kg. tuli ——— fil., vidéki sertés könnyü —— f. Szerb 92—96 f. Román ———— tiszta klg. páronkint 45 klgr. életsulylevonás és 4% engedmény szokásos. — *Eleségárak:* Tengeri 13·40 — korona, árpa uj 12·40 kor. Kőbányán átvéve. *Helyi állomány:* szeptember 7-én maradt 38960 darab. *Felhajtás:* Belföldről 1562 darab, Szerbiából 2245 darab, Romániából —— drb, egyéb államokból —— darab. Összesen 3807 db. Főösszeg 42767 db. Állomány és felhajtás együtt —— drb. *Elhajtás:* budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 1091 drb, belföldre Budapest környékére 1079 drb, Bécsbe 222 drb, osztrák tartományokba 776 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 3180 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 3 darab, vaggonokból kirakott hulla 1 darab, borsókásnak találtatott 8 darab, összesen 12 db. Maradt állomány 39587 drb. A részvény-szállásokban 11515 drb van elhelyezve. Az egészségi és tranzitószállásokban maradt 9/7. 2141 db. *Felhajtás:* Szerbiából 2245 db, Romániából —— drb, összesen 4386 drb. *Elhajtás:* 1187 drb, maradt állomány 3199 drb és pedig 3199 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 215 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(*Kivonat a hivatalos lapból.*)

Szept. 15.	Nagy-kanizsei kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Lövinger Lajos	73750
Szept. 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dukai Ignácz	213911
Szept. 20.	Ar.-maróthi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Detrich Gyula	187434
Szept. 25.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	Szikszay Gyula	47748
Szept. 25.	Váczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szalachy Sándor	288000
Szept. 26.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Krug Teofil	404706
Okt. 1.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Winter Jakab	273393
Okt. 1.	Szikszói jbiróság	a tkvi hatóság	Ofner József	41300
Okt. 3.	Pestvidéki kir. tvszék	a tkvi hatóság	Magyar festékgyár r.-társaság	129719
Okt. 4.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Müller Lajos	560806
Okt, 5.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Stroh Lajos	169224
Okt. 8.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Schneider Róbert	133306
Okt. 10.	Ujvidéki kir. tvszék	a tkvi hatóság	Vaszilievits Baszil	41744
Okt. 13.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Szücs Sándor	285430
Okt. 16.	Kassai kir. tvszék	a tkvi hatóság	özv. Ruzicska Ferenczné	64544
Okt. 16.	Temesvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kosáriu Miklós	40700
Okt. 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Schwartz Jakab	53398
Nov. 21.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Krell István	207048

Őszi trágyázásra
legsikeresebb
a kőbányai száritott
sertéstrágya,
gyorsan ható, olcsó és használatban rendkivül előnyös.

Már az első terméstöbbletből a trágyára forditott kiadás teljesen megtérül és ezen felül holdankint 6—10 frt tiszta hasznot eredményez. 1247/a

Kimeritő prospektus ingyen és bérmentve.

Budapest-kőbányai trágyaszáritógyár

Bossányi Endre és társa.

BUDAPEST, V. kerület.

Importált eredeti

angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál

BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR Részv.-Társas. (ezelőtt HILLE)

a legjobb és olcsóbb gáz-, benzin-, petroleum- és acetylen-motorokat 1—100 lóerőig és locomobiljait.

Nagyszerű ujitások szabadalmazott szerkezettel.

Minden kiállitáson és versenyen első díjakkal és érmekkel kitüntetve.

Vezérképviselőség: Gellért Ignácz és Társa, *Budapesten, VI., Teréz-körut 41.*

FIÓKMŰHELY BUDAPESTEN.

Gazdaközönség figyelmébe!

Legujabb és legjobb

szabad. „HYDRA“ vetőgéptölcsér

hajlékony acélötömlőből, mely végét jelenti a vetőgéptölcsérek eddig előfordult kellemetlenségeknek.

Szakértők véleménye szerint a legczélszerűbb és legtartósabb tölcsér.

Hajlékony mint a gummi, rugányosabb mint bármely más vetőgéptölcsér. Soha sem törik vagy szakad és ellentáll minden elgörbülésnek. — A tömlő fala teljesen zárt lévén, a vetőmag csakis a rendeltetési helyére juthat.

Ezen tölcsérekkel felszerelt vetőgépek kaphatók: Nicholson gépgyár r.-t.-nál Budapest, VI., Külső Váczi-ut 5., Kühne E. ur gépgyárában Moson—Budapest. — Ezenkivül a tölcsérek minden nagyobb műszaki üzletben beszerezhetők.

Nagybani eladás: Pforzheimi fémtömlőgyár társ.

Magyarországi vezérképviselojénél **FODOR ÖDÖN** műszaki irodájában

1399 **Budapest, VII., Kertész-utcza 41.**

Leirások kivánatra készséggel küldetnek.

Kitünő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönben mindenféle **erdészeti magot** ajánl a

Magy. magpergető-gyár

Faragó Béla Zala-Egerszegen;

minden kiállitáson **kitüntetve**, legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

1142

1264

Gazdák és gazdatisztek figyelmébe.

ZISKA J. utóda, Rostély György

szerkovács-áruk, gabonaminőségű, tizedes és záczados hidmérleg-gyára. Alapitatott 1872. évben. Budapest, VI., Eötvös-utcza 59. sz.

Eredeti hengermalmi mérlegek gyártója. A gabona és terménynek mullitolja. A legmegczáu tűbb gabona-minőségi és tizedes mérlegek: akármely fajtáknak. Javitások olcsón s pontosan eszközöltetnek.

Árjegyzek ingyen és bérmentve.

Vöröskalászos rozsdának ellentálló, fehérmegyei csillagmajori bérgazdaságomban kipróbált és lényegesen nagy eredményt felmutatott

magbuzámat

ajánlom. Megbizásokat elfogad

Engel Sándor, Székesfehérvár.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, Üllöi-ut 25. sz.

Kitüntetés

2097. Kisbér nemzetközi vetőgépversony — első díj: ezüst nagy érem.
Lévai nemzetközi vetőgépversony — első díj: nagy Bismarck nagy érem.
1896. Hódmezővásárhelyi vetőgépversony — első díj: nagy érem.
Marosvásárhelyi vetőgépversony — első díj: arany érem.
1896. Szegedi kiállitás — első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:

Magyarország legjobb és **legjobb** vetőgépét, 7561

szabad. kiváltható kapacsukiyókkal ellátott!

sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

cerealiagépét, továbbá szab. „Perfecta“ olcsó és igen jó, künnyű vetőgépét, legjobb szeckszelető Szack-rendszerű szálkéltő, borosnát, járgányait, cséplőgépeit, rostáit és mindenféle gazdasági gépeit.

„Planet jr.“ rsz. kézi-toló répakapa és töltogető, à 10 frt.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Sack-féle legujabb rendszerű

sorbavető-gépek

1897. évben a *számos külföldi kitüntetéseken kívül a kisbéri nemzetközi vetőgépversenyen első díjjal*

ÁLLAMI ARANYÉREMMEL

és a *lévai nemzetközi vetőgépversenyen* a nagy üzemre való sorbavetőgépek csoportjában szintén az *első díjjal*

ARANYÉREMMEL

lettek kitüntetve.

Ezen gépek, valamint *mindennemű SACK-féle ekék és talajmivelő eszközök eredeti minőségben csakis*

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktárában

Budapest. V., Váczi-körut 52. sz.

tartatnak készletben, a hol azok, valamiuta a legjobb *szecskavágó-*, és *répavágógépek, kitünő takarmányfüllesztők s járgányok jutányos áron szerezhetők.*

Árjegyzékek és bárminemű felvilágositások készséggel adatnak ingyen és bérmentve. 7482

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAUZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN

CS. ÉS KIR. KÜL. KÖLCSÖNÖS SZÁSZ KRONOMETER és MÉG-ÓRÁS FELTANÁLLOJA s REMONTOIR INGAÓRÁKNAK STB. STB.

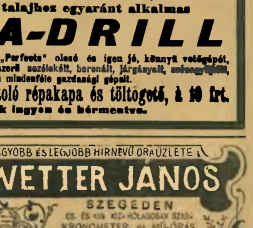

REFER ÁRJEGYZÉK BOCSÁTTATIK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Elsőrendü

vető-, nyeles- és fürtös-makkot,

kedvelt **Száva-vidéki terményt szállít** gondosan válogatott minőségben 85—90 százalékig jótállással a csiraképességért. 1404

Weisz Ferencz Sziszek, Horvátország.

Pinzgaui tenyészállatvásár

díjazással **Gráczban**

Keplerstrasse, a déli vasut közelében

1900. szeptember 23 és 24-én.

Kiállításra és díjazásra kerülnek **elsőrendü tenyészbikák, fiatal bikák, tehenek, üszők, és tenyészborjuk,** ugyszinte ezen fajból egy-egy csoport tenyész- és haszonállat, körülbelül 200—250 drb, tehát gazdag választék. Közelebbi felvilágosität az egyleti titkár, **Begnin Frigyes nr, Mendelalpe** bei **Stainz**, Steiermark.

1332 Zuchtverein für das Pinzgauer Rind in Steiermark választmánya.

A diószeghi óriás-buza

első évi utántermését (hozama a f. évben 15 q. kat. holdanként) ajánljuk vetőmagul

100 kg.-ként 18 koronáért Macs állomásra, vevő zsákjaiban szállitva.

Uradami intézőség,

1477 **Macs per Debreczen.**

69885/II. 2. a. sz.

Hirdetmény.

A bábolnai ménesintézet tulajdonát képező

bolthelyiség és lakásnak 1900. évi november hó 1-től számitott egymásutáni három év tartamára lenendő bérbeadása czéljából

a bábolnai ménesbirtok igazgatóságánál f. évi szeptember hó 29-én zárt irásbeli ajánlatok utján nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Bérelni szándékozók felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és a felajánlandó évi bérösszegnek 10%-át kitevő bánatpénzzel felszerelt irásbeli ajánlataikat

f. évi szeptember hó 29-én d. e. 9 óráig

fent emlitett igazgatóságnál Bábolnán (posta, távirda és távbeszélő állomás) nyújtsák be. Elkésve beérkező, vagy kellőleg fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A részletes bérleti feltételek a magy. kir. gazdasági főigazgatónál (Budapest, földmivelésügyi miniszterium) vagy a bábolnai ménesbirtok igazgatóságánál a szokásos hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Budapest, 1900. szeptember hó 6-án.

1489 **M. kir. földmivelésügyi miniszter.**

Sertéstenyésztők figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalm.

SOMOGYI GÉZA-féle

állatok emésztését elősegitő por

mindenféle sertésbetegségek ellen

sikeres hatással bir.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállitására, melyet állatok, különösen sertések ugy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti.

Mint a tapasztalatok bizonyitották, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenállóképességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, **a gyomorból** megemésztés után a **vékonybelekbe kerül**, a hol az **tovább emésztődve** annak alkalmas részei a **bél szivó edényei** (bolyhai) **által felszivatnak** s a **tápláló szervek erein** keresztül a vérbe vitetnek és számtalan **véredény által szétterjednek a test minden részébe**; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint **belséleg hat**, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredményeket jár és bármely állatnál alkalmazható.

Használati utasitás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1½ evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2½ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegségbe megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. A por kevés hig ételbe keverendő.

Elismerő levelek a legnagyobb uradalmakból vannak.

Kapható mindenütt.

¼ kg. doboz 90 fillér (45 kr.), ½ kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

341 Készitő ***SOMOGYI GÉZA, Arad.***

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Aradon
24004. szám. I.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1901. évi január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számitott 3 éven át vagyis 1903. évi december hó 31-ig.

A bérleti feltételek a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők vagy kivánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglő bérletére" feliratu boritékba zárt ajánlatok lepecsételve 1900. évi október hó 3-án déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség általános igazgatási (I.) osztályánál nyujtandók be.

Bánatpénz fejében 100 azaz egyszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi október hó 2-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyüjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Az értékpapirok számitandók a budapesti illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb utolsó napi árfolyam, de soha névértéken felül.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitüzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1900. évi szeptember hó 5-én.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Bérlet megszünés

folytán **370 darab fiatal fésüs gyapjas anyabirka, 230 darab ily** fajta **tokjú, 300 drb** ily fajta **bárány** és **30 drb kos**, továbbá **70 drb** fiatal, hasas mangolicza **anyadisznó, 16 darab** mangolicza **kan** és **250 darab** 8 hónapos **malacz** 1432

szabad kézből eladó.

Eladó továbbá **600 métermázsa őszi rozsszalma.**

Gregus Gyula bérlő

Ökördi pusztán, Kis-Körös vasutállomástól félórányira.

Ügynökök nem dijaztatnak.

Hazal Ipar

FUCHS ÉS SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-u. 7.

Csakis a Hazai Ipart pártoljuk.

Cs. és kir. 12. sz. szekerész ezred.

HIRDETÉS.

Az 1900. évi **október hó 2-án és 3-ik napján**, mindenkor **reggeli 7 órától kezdve**

Nagy-Szebenben, a Herman-téren

(a nagy gyalogsági laktanya előtt) körülbelül **185 drb** kincstári, többnyire tehervonási czélokra felhasznált,

kimustrált lovak

a szekerész csapatnak

árverés utján el fognak adatni.

A lovak a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés ellenében és a megfelelő skálaszerű bélyegilleték megtérítése után fognak átadatni.

Nagy-Szeben, 1900. év szeptember havában.

1403 **A cs. és kir. 12. számu szekerész ezred eladó bizottsága.**

Lóárverés!

Folyó év október hó 2., 3. és 4-én alólirt katonai hatóság által Budapesten a vonatlaktanya nagyudvarában, VI., Angyalföld, Aréna és Lehel-utcza sarkán körülbelül

300 drb ló fog azonnali készpénz fizetés mellett árverés utján eladatni.

Az árverés mindenkor reggeli fél 9 órakor veendi kezdetét.

A cs. és kir. 4. számu vonatosztály parancsnoksága.

1444 **(Utánnyomás nem dijaztatik.)**

Magy. kir. államvasutak.
128562 C. I. b.

Hirdetmény.

(Osztrák magyar vasuti kötelek és déliyugot osztrák magyar vasuti kötelek. A reexpeditio k[illegible] és déliyugot osztrák magyar vasuti kötelek. A reexpeditio k[illegible] a fent emlitett állomáson régebben önnálló raktárházak részvénytársaság Temesvár—Józsefvárosban létesitett tárházai részére).

Az országos raktárházak részvénytársaságnak Temesvár-Józsefváros állomáson létesitett tárházaiban betárolt és onnan tovább szállitott gabona, hüvelyek, olajmagvak, olajpogácsa, olajpogácsalisztet és őrlemények után a reexpeditió kedvezménye az osztrák-magyar és délnyugot osztrák-magyar vasuti kötelékeket illetőleg ugyanazon feltételek mellett engedélyeztetik, mint a minő feltételek mellett a reexpeditió a fent emlitett állomáson régebben önnálló tárházakban betárolt küldeményekre alkalmaztatik.

Budapest, 1900. augusztus hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következő

gazdasági könyvek jelentek meg:

	fűzve kor. fill.	kötve kor. fill.
Cselkó és Kossutány *Takarmányozástan*	4.30	6.—
Cserháti Sándor *Talajismeret*	3.20	
Hilgard-Treitz *Szikes talajok*	1.60	2.—
Domokos K. *Gazdasági építészet I-ső rész*	4.80	
Szählender Gyula *Gazdasági építészet II-ik rész*	5.20	6.—
Szüts Mihály *Mezőgazdasági becsléstan*	5.20	6.—
Cserháti Sándor *Okszerű talajmivelés*	5.20	6.—
Acsádi Jenő *Mezőgazdasági Út-, Vasut- és Hidépitészet*	5.20	6.—
Molnár István *Gazdasági gyümölcstermelés*	4.—	4.80
Beiwinkler Vilmos *Fajbaromfi-tenyésztés*	10.—	12.—
Rázsó Imre *Czukorrépa-magtenyésztés*	2.—	—.—
Dr. Baross János *Idegenek birtokbeszerzése*	6.—	—.—

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

intézendők.

A műveket bérmentve küldjük; s minden megrendelés után 25% engedményt adunk.

1900. párisi nemzetközi kiállítás jury tag.

KÜHNE E.

gazdasági gépgyára Mosonban

(Alakult 1856.)

ajánlja a jelenlegi idényre: rostát, magtár szelelőt és konkolyválasztókat. — Új! „Diadal“ rosta és Kayser-féle centrifugalis gabonaosztályozó.

Hírneves sorvezető: „HUNGÁRIA DRILL“ meritő rendszer, „MOSONI DRILL“ toló-vető rendszer, „JUBILEUM DRILL“ kis gazdáknak.

Legjobb Sack-rendszerű ekéit, egyes, kettős és hármas ekéit, a hires rendkivül kedvelt **Laacke-féle boronáit, rétre és szántóföldre, és hengereit.**

A szüreti idényre: **borsajtóit** különböző nagyságban és **szőlőzúzóit** legjobb minőségben.

Főraktár: Budapest, VI., Váczi-körut 57|a.

GANZ és TÁRSA vasöntöde és gépgyár r.-t. Budapesten.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorek gazdaság czéljaira (BÁNKI és OSZKÓ szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékek, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erősítviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kivánatra megküldjük.

Tiz darab elsőrendü fiatal bonyhádi fajtehén

eladó a Felső-Margitszigeten, Budapesten. E 10 tehén naponként **120 liter tejet ad**, miről a vevő meggyőződhetik.

Bővebbet:

Kohn Samu, Budapesten,

1482 Rottenbiller-utcza 60. sz.

Sikár gyökér-t

a legnagyobb mennyiségben vásárol

Ungar Manó

Budapest, VII., Csömöri-út 6.

A Marienfeldi

motor- és locomobilgyár

vezérképviselője

Ad. Hochegger,

BÉCS, VIII/2. Josefstädterstrasse 64.

a városi vasutal szemben „Josefstadterstrasse“.

Petroleum-, Benzin-, Spiritusz- és Gáz-

motorok és lokomobilok.

Tüz- és robbanási veszély kizárva! Annyali munkatérjesszig!

Legjobb és legolcsóbb erőgépek! Alkalmas gazdasági czélokra! Teljes cséplőgarniturák Hofherr és Schranzétól! Legmesszebb menő szavatosság! Kedvező fizetési módozatok! 1087

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

HOTTER F. J. R. gyógyszertár a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol

1/1 palacsk frt 6.—, 1/2 palacsk frt 3.50. Kitűnő mindennemű kinlódást és szörnyű fájdalmakat — inkább, hagy a „fájó tüdőt“ venne. Erősíti a megtámadott és gyenge izmokat, sőmőrlőt és ínszer szakadásokat az izmokon és megőv minden gyulladástól; különösen bevált epebaczil, erüldözgaszinál, patabütykénél, vastag trénél, izomoknál az inakon, vastag bokánál, dagadatoknál, a bol ilyenek fellépnek. A Mérdek szegedéi magazinál és minden egy gyógyszerjiz a kapható.

Hotter-féle Agrii tappora

vaz az szarvasmarhákon, a 1 mázsap 10 k.

Kitűnő pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fentartására minden vasmáj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE HOLYTÉRTISZTÍTÓPORA

1/1 tégely ára 2 frt, 1/2 tégely 1 frt 20 kr. Szülőmulhatlan holltetem eltávolítására régi hagyomó is.

HOTTER

ÁLLATGYÓGYKESZÍTŐSZEREI

a legkitűnőbbek, melyek valamos bizonylat szerint a most más hasonló szerek által hatásuk nem érnek. Raktárak a gyógyszertárakban és gyógyszerészeknél.

Főraktár: BUDAPESTEN: Dr. BUDAI EMIL, szent György-tér 4 és Dr. ROSENBERG ... VI., Váczi-körut 17. és TÓTH JÓZSEF gyógyszertára Kinizsi-utca 12.

HOTTER-FÉLE TRÁGYÓ-PLUD

1 palacsk 1 frt 25 kr.

Az inakat és izmokat a magas frög korig élhetővé szélhas és fájdalmas fenntartás, az ízületet a sérülések után a legnagyobb fájdalmakra és vontatásra képesíti. A kulcsfontosabb szerek kiszárogyulói, bénulás, szaggatás és merevedésnél megjegő sikerrel alkalmazandó.

HOTTER 1. ÉS II. SZ. ZSIRNÉPORA

1 kiló 1 frt 20 kr.

Legjobb étrendi szer a disznók évágyának ve az arra járó szerszámok elkenésére, tisztára, s kitűnően bevált ostobaszerül. A II. número hasonszerű alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE KOLIKA ELLENI SZER

1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovakai mindennemű kolika és hugy feiakadás, marvamarhákná gedig puffadóság ellen alkalmazandó.

Faragó-féle

Csüdsömör-kenőcs.

Biztos hatásu szer, csüdsömör, hám és nyereg tűrés ellen.

Faragó-féle

Versenyfluid.

Izom, izület-rándulás, valamint rokkantság esetében kitünőnek bizonyult. 1258

Mindkét szer, több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva: már több év óta igen jó eredményuel használtatik.

Kapható a feltalálló és készitőnél

FARAGÓ ÖDÖN

gyógyszerésznél

Tót-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégely Csüdsömörkenőcs ... ... 2 korona.
1 kis „ „ ... ... 1 „
1 üveg Versenyfluid 3 deciliter ... ... 2 „

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

Legjobb gummi- és kender tömlők. Mindenféle csövek.

MÉRLEGEK,

legujabb javitott rendszerü tizedes, centesimalis és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baramérlegek. Commanditt-társaság szivattyu- és mérlegyártásra.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien,** I., Walfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált évek óta

Poroellán-Emall-Festékünk (Pef)

mint elegáns fal és mennyezet mázolat, melyen penész és gombaképződés lehetetlen. Mindenkor mosható, kemény, porczellánszerű felületet nyujt, mely **tej és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istallók, klosetek stb.** részére felette czélszerű.

Bessemer-festékünk (védjegy ülő)

mint **feltétlenül megbiztható rozsdavédő szer** mindennemű vasszerkezetek, vas és hullám bádogtetők, tartók, kerítések, rácsok, gépek stb. részére. — Mint **famázolat** is kitűnő konserváló szer. Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Kímérítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedáli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köstelek).

Árak:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, 3mlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállításköltség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Gépész és gazdatiszt urak!

Condensatorok, compound-rendszerű gépészeti vizgőzök szétszedhető kézifúvókkal 28 darabból, 2 korona 40 fillér; lecsapókkal és czifrázott kézi fúvó 5 db 11 frt. Vasfém fémesterglyos k kézikönyve, vakmacskák számítási táblázatokkal 2 korona Mórva Rezsőnél Budapest, VI. ker. Csengő-utcza 9. szám. Rézkészítési elfogadók. 1468

Birtok,

862 hold Nógrádmegyében, 10 órára vasútnál omnibuszt, tanyák 615 db holt inventárium eladó. Bővebbet Brody F. Budapest, Múzeum-körut 31. 1401

400 waggon

friss és tavaszi szalmát kínál eladásra a „Kőbánya és Vasgyár" K.-Apáti uradalom" posta: Borsó-Sebestrandy. 1214

Kwizda Ferenc János

kerületi gyógyszerész Korneuburg, Mosz mellett.

és elismerő-okmány.

1 üveg ára 2 kor. 90 fill. 10, és 5 kr. mustrák ingyen.

Kénel és az ezen nevezet istalálmánnyal, valamint nagyobb katonai és polgári intézetekben használatban van szerzőtársai nagyobb erőmegfeszítések előtt és után, továbbá fáradtságok, rándulások és más nemű sérülések stb. kipróbálta a leválasz kiváló hatásáról szóló szakvélemények az intézetünkben. Valódi csak fűszi szépnevű nevű kapható az Osztrák-Magyar-monarchia minden gyógyszertárában és drogueriájában. Főraktár: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utcza 8.

Ajánlják

trieurjeinket

minden gabona tisztitására

5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciálisan

trieurt

készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón ujjá felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid eláruszítók alkalmazást nyerhetnek. 8063

Gazdasági kötéláruk,

tornaeszközök, függő-ágyak és mindennemű

hálók ipartelepe.

Ponyvák, zsákok, ruhatartó kötelek fehér kenderből,

dohányzsinegek

kiváló minőségben, és rebszinórok, kendertömlők és hevederek.

Valódi angol lawn-tennis, football és halászati készletek gyári raktára

SEFFER ANTAL

Budapest, (Központi városház épület) Károly-utcza 1., bolt szám 12. Gondos kiszolgálat.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Haszonbérlet.

Egy körülbelül

4000 kat. holdas uradalom

a Torontálmegyei Ellemér, Aradácz- és Magyar-Szt.-Mihály községek határában, vasut és Tisza mellett, **tulnyomólag legjobb minőségű szántóföld,** közte 300 hold friss törés 3 majorral, 1424

néhány évre bérbe adandó.

Bővebb felvilágositást ad **Karátsonyi Andor, Beodrán** (Torontálmegye) és **dr. Farkas Geiza Bpest, IX., Lónyay-u. 16.**

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

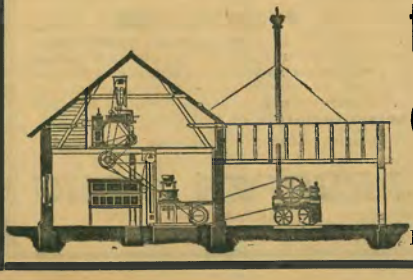

termény-tisztító-művek

gabonaraktárak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöke 7626

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váczi-ut 46. szám.

Vasöntvények „Ferrofix“ segélyével forraszthatók!

Szabadalmak az összes kulturállamokban.

„Ferrofix“ a közönséges nyers **vasöntvényt is forraszthatóvá** és öntött vasnak minden **másnemü érczczel**, mint réz, aczél, stb. való összeköttetését lehetővé teszi.

„Ferrofix“ oly **egyszerü a használatban**, hogy bárki is a ki a kemény-forrasztáshoz (Hartlothen) ért, „Ferrofix“ segélyével bármily forrasztást nyilt kovácstüzben azonnal csinálhat.

„Ferrofix“ segélyével eszközölt **forrasztások oly tartósak**, hogy **hivatalosan is megejtett znzási és szakitási próbák szerint a törés sohase a forrasztás helyén** történt.

„Ferrofix“ egy rég érzett hiányt pótol és igy nélkülözhetetlen minden gépüzemnél, gyáraknál, gazdaságokban, vasutaknál, hajókon, hol valamely géprész törése folytán üzemzavar állhat be.

„Ferrofix“ a használatban **rendkivül olcsó**, mert egy eredeti doboz — **ára 20 korona** — **4000 □ cm. törlési felület forrasztásához elég.**

„Ferrofix“ a legtöbb technikai üzletben és vaskereskedésben kapható. Mindennemü felvilágositást egyébként készségesen megadnak az osztrák és magyar szabadalom tulajdonosai:

Lukács és Társai

Budapest, VI., Podmaniczky-utcza 4.

Ömlesztő szer gyanánt ajánljuk a borax helyett a „BORFIX“ alkalmazását.

Prospektusok bérmentve. 1418

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.:

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kisérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő **előlegot nyujt** hatóságilag megállapitott kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.“ 35

Leopold Adolf bőrgyára

Tata-Tóváros.

Vesz mindennemü **állati bőröket**, szerződésileg is. **Készit szarvasbőrt, mosó-, tőrlő bőrt, cseres, fehér irhát**, ezekből állandó raktár. **Elvállal minden e szakba vágó munkákat.** 6446

A Párisi világ kiállitáson jelenben müködött biráló bizottság az amerikai

Deering-féle

Chicagói kaszálógép és aratógép gyárt

méltatta **valamennyi** ilyen kiállitó **gépgyárak között**

a legnagyobb kitüntetésre,

annak itélvén a legtöbb elsőrendü dijakat. Ugyan is a nevezett gyár gépeinek **itéltetett oda**, mint

legmagasabb kitüntetés a „GRAND-PRIX“

és azonkivül még

2 arany és 1 egy ezüst érem is.

Ezen tény, valamint azon **számos győzelem** is, melyeket a **Deering-féle gépek számtalan versenyeken arattak** versenytársaik felett, a földteke majdnem minden országban, fényesen igazolják, hogy **ezen gépek** e téren valóban **a legelső helyet foglalják el az egész világon.**

A Deering Chicagói arató- és kaszálógépgyár kizárólagos képviselete:

PROPPER SAMU

BUDAPEST,

V. ker., Váczi-korut 52. szám. 1387

[illegible]

KIS HIRDETÉSEK

Csak megfizetik és a [illegible] izaklirodalom terményei, [illegible] és adók hirdetményei [illegible]

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Török Elemér
gazdatiszt urat kérjük, hogy czimét a kiadóhivatallal tudatni sziveskedjék.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

A mikosdi
[illegible] dalo [illegible] decz [illegible] egy [illegible] töltendő, melyre csakis intézetet végzett egyének [illegible] kivül a német [illegible] is birják úgy szóban, mint írásban. Évi fizetés készpénzben 1200 korona, terményekben 9 q. rozs, 6 q. buza, 8 q. árpa, naponta 6 liter [illegible] gitás, fűtés szükséglet szerint, lakás, mely áll három szobából s mellékhelyiségekből és egy [illegible] „uradalmi [illegible] ség" Mikosd per Zalabér intézendők. 1450

A Császárii
bérgazdaság, Nyir-Császári u. [illegible] vitelben jártas, mérlegképes gazdasági számtartót keres. [illegible] pályázataikat a fizetési igények megjelölésével. 1454

Gazdasági
irnok kerestetik évi 360 kor. [illegible] és [illegible] kivüli teljes ellátás mellett. Bizonyitványmásolatokkal felszerelt kérvények Uradalmi főtisztség czimen Hetes-re (S[illegible]) [illegible] 1455

Uradalmi
kertész január 1-re alkalmazást [illegible] Mindszent, Vasmegye Mesterbázy Gyula urnál. 1448

F. é. okt. 1.
belépésre keresünk gazdasági tanintézetet végzett, pár évi gyakorlattal biró, nőtlen segédtisztet. Évi javadalmazás 600 korona és mosáson kivül teljes ellátás. Uradalmi intézőség, [illegible] 1453

Majorgazda,
[illegible] Javadalmazás készpénz 400 kor. [illegible] kg só, 800 □-öl krumplifőld, 200 öl konyhakert, két darab marhatartás uradalmi takar[illegible] lattal birók pályázhatnak. Szláv [illegible] Bizonyitványmásolatok nem adatnak vissza. Czim: Tükőry [illegible] 1446

Az esztergomi
méltó. Főkáptalan uradalmai[illegible] gazdasági [illegible] be melyre oly egyének pályáz[illegible] elv [illegible] ztétk, 2-szor, kik életkoruk 24. [illegible] tes hadi szolgálatuknak eleget [illegible] a tehene[illegible] tejgazdaság terén szerzett me[illegible] ettel bir és igazolni tudja, előnyben részesül.
Kereszt-levél és egyéb képesitésről szóló bizonyitvány másolatával felszerelt folyamodványt a „Méltóságos Főkáp[illegible] czimezni és mielőbb beadni.
Az alkalmazandó egyén gazdasági gyakornoki czimmel [illegible] masnak találtatik, mint irnok, véglegesittetik.
Évi járulék: 800 korona, [illegible] mény dorongfa, 3 kiló gyertya, — szolgalmi jutalék.
Megfelelő szolgálati idő re nyugdij élvezete. 1479

Tehenészgazda,
[illegible] évi gyakorlata van, kerestetik. Bizonyitványmásolatok, fizetési igények megjelölésével Burger Pál Kólapos, posta Nyiregyháza küldendők. Az állás okt. 1-én elfoglalandó. 1488

Gazdatiszt
kerestetik a bőnyi bérgazdaságba Bőny, (Győrmegye). Ja[illegible] fűtés és világitás. Megkivánt[illegible] magyar és német nyelv tudása. 1475

Önálló gazdatiszt,
elméleti és gyakorlati képzettséggel, [illegible] Ajánlatok „Önálló" jelige alatt [illegible] intézendők, Budapest, Váczi[illegible] 1480

Gőzeke-gépész
[illegible] sonló minőségben már hosszabb ideig működött és erről jó bizonyitványokkal rendelkezik. Ajánlatok Csillag Béla, Hajdudorog'a intézendők. 1478

Gazdasági
[illegible] ig ny[illegible] emb[illegible], mint [illegible] gángyakornok saját költségén [illegible] felvétetik a lángi uradalom nagylángi gazdaságában. Közelebbi felvilágositást ad a nagylángi gazdaság intézősége, Fe[illegible] 1485

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszti
[illegible] rel végzett gazdász. ki a gazdaság minden ágában kellő jártassággal bir és több évi gyakorlatban. [illegible] 1276

Grófnál
[illegible] október elsejére, gyakorlatomat Gróf Wimpfen Siegfridnél[illegible] tottam hiba nélkül. Hujber János Batta, Fehérmegye. 1423

Kezelőtiszti
áll[illegible] korlattal biró, izr. nős, [illegible] en, [illegible] répatermelésben stb. teljesen jártas. Nagyobb szesz- és czukorgyári gazdaságban nyert [illegible] alkalmazásban. Eddigi sikeres mu[illegible] vánvokkal rendelkezik. Szives megkeresékeket „Kezelőtiszt 1400" czim alatt kér a [illegible] 1400

Gazdatiszti,
esetleg istállómesteri állást [illegible] ványokkal. Szüleinek most felévig. Czim a kiadóban. 1430

Kezelőtiszti
állást keres a gazdaság minden ágában jártas, 17 évi gyakorlattal, földmives [illegible] nős gazdatiszt. Czim a kiadó[illegible] 4[illegible]

Gazdatiszti
állást keres szere[illegible] szaktudományok [illegible] sok vezetésében teljesen jártas, nőtlen gazdatiszt. Ajánlatok „Sz. 1371" jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 1371

Gazdatiszt,
akadémiát kitünően s vinczellér képezdét is végzett, 48 éves, [illegible] tal, 41 nős kiadóhivatalhoz kéretnek. Megkeresések Závodszky Gyula [illegible] 1421

Ispáni
állást keres egy sok évi tapasztalattal biró gazda, jelenleg a [illegible] lésnél mint kezelő van alkalmazásban. [illegible] 1484

Tejgazdasági
szakiskolát végzett nős egyén, ugy a kulcsári teendőkben mint a tehenészet kezelésében teljes jártassággal bir, 3 év óta, [illegible] kori belépésre. Czim a [illegible] 1466

Tanintézetet
[illegible] rendelkező, irodai teendőkben jártas gazdatiszt, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1457

Műkertész,
[illegible] lészetben teljes jártassággal bir, 38 éves, állást keres, szőlő[illegible] 1438

Szent-imrei
földmives iskolát kitünő sikerrel végzett 27 éves, rom. kath. [illegible] lelő állást keres. Gazdaságnak minden ágában, állattenyésztésben, fatenyésztésben, szőlő[illegible] korlati tehetséggel birok. Czim a kiadóhivatalban. 1456

Kezelő-
ispáni állást keres ujévre egy [illegible] Ajánlkozik bármely gazdaságban bizonyos összegű jöve[illegible] megkeresések e lap kiadóhiva[illegible] 1471

Kitünő
[illegible] valamint gazdaság minden ágában, de [illegible] avatott tapasztalattal bir, sze[illegible] esetleg botosispáni állást keres bármikori belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 1447

Tizezer
korona [illegible] jén állását változtatni óhajtaná. [illegible] tetni, esetleg bérlethez társul[illegible] 1481

Botosispán,
esetleg gazda vagy magtáros állást keres azonnal vagy ujévi belépésre, ki nagyobb gazdaságban, mint majorgazda 13 éven át működött, mely idő alatt kitünő praxist és bizonyitványt szerzett. Czim a kiadóhivatalban. 1483

Műkertész,
[illegible] tünő jártassággal bir, legnagyobb [illegible] ezüstérmes, diszokleveles [illegible] október elsejétől való belé[illegible] 1487

Egy gazdasági
[illegible] irásban és szóban is birja, azonnali belépésre kerestetik. [illegible] teljes ellátás. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal, melyek [illegible] dők: Gülcher intéző séghez, [illegible] 1459

Szerény igények
mellett ispáni, segédtiszti, gazdai vagy magtárosi állást [illegible] mikori belépésre egy 30 éves, [illegible] jövőjét biztosithatná [illegible] végzett, katona kötelezettségé[illegible] Ferencz, Jákóhalma, [illegible] Jász[illegible]

Állást keres
egy [illegible] tiszt; beszél és ír magyarul, németül és egy keveset szlávul; [illegible] iskolát végzett, több évi praxissal gróf és nagy bérurdal nakban szerezte, ugy a mezőgazdaság minden ágában, [illegible] son jártas, szerény igényekkel megfelelő állandó állást óhajt elnyerni. Czim a kiadóhivatalban. 1465

Műkertész
[illegible] 1461

Gazdatiszt,
14 évi praxissal, a gazdaság minden ágában jártas, 32 éves, [illegible] 1466

Gépész
[illegible] gazdasági gépek kezelé[illegible] [illegible] vig már gőzeket is [illegible] 1469

Műkertész,
[illegible] a kertészet minden ág[illegible] elméleti s gyakorlati tapa[illegible] 1462

Szerény
[illegible] segédtiszti állást [illegible] 1-re, esetleg okt. 15-[illegible] megkeresések a kiad[illegible] 1489

Nőtlen,
[illegible] referentiákkal biró, jó bizonyitványokkal ellátott gazdatiszt, nagyobb gazdaságban nov. 1-re esetleg azonnal is állást keres. [illegible] 1467

Botos ispán
[illegible] belépésre állást kere[illegible] 1490

Földmives iskolát
és 4 középosztályt végeztem, 5 évi gyakorlatom [illegible] egy helyen mint segéd, majd mint kezelőtiszt töltöttem. A gazdaságbani teendőkön kivül [illegible] nős, családtalan, [illegible] gazdaságokban [illegible], vagy [illegible] ispáni állást keresek. [illegible] 1486

ÁLLATOK.

Eredeti
Rambouillet kosok
157
mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók
gróf Herberstein Albert
uradalmi igazgatóságánál
Strilek,
Morvaország.

Eladó sertések!
[illegible] 1305

A csákányi
uradalomban [illegible] eladók [illegible] drt [illegible]

Páva
[illegible] a kiadóhivatal[illegible] 1460

Skót juhászkutya
[illegible] nőstényje 14 koronával szep[illegible] 1433

Szamár-kivitel.

Kivitelre
állandóan veszek
nagyobb számu
szamarat,
3—7 éves korig, 105 cm. magasságtól felfelé, egészséges, hibátlan, erős és élénk állatokat. Ajánlatok: **Aivaz, Budapest - Rákosfalva,** Külső Kerepesi-ut 62. szám kéretnek. 1470

Igen s[illegible] tarka simi[illegible] (8) éves [illegible]
növendék ökör és üsző borjakat
ugyszintén **legprimább** lekötni való és
jármos ökröket
legjutányosabb árakon ajánl[illegible]
Klein és Spitzer
Kis-Czelli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint [illegible]

VEGYESEK.

ELADUNK
és
kölcsön adunk
uj és egyszer használt **vízhatlan**
TAKARÓ
PONYVÁKAT,
mindenféle nagyságban, uj és használt mindennemű
TERMÉNY
ZSÁKOT
repczeponyvákat
a legjutányosabb árak, illetve kölcsöndijak mellett
KOHN ÉS STEIN
zsák és ponyva gyári raktár
BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Eladó
egy [illegible] napos, kitünő házőr[illegible] [illegible] mely lánczra is v[illegible] Bővebbet Stefanov[illegible] krászdájában Kassa. 1489

Eladó birtok.
[illegible] 1449

Gőzeke eladó.
[illegible] vebbet a kiadó[illegible] 1453

Burgonya!
[illegible]

Egy köves
[illegible] tetik, használt, de jó ka[illegible] lev5, legalább is 36" átmér[illegible] 1433

A t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe!
[illegible] 3 drb 3000 kiló hordképességü [illegible]
hidmérleg!
8 drb 1500 kiló hordképességü, erős vaskorláttal ellátott [illegible]
marhamérleg!
[illegible] ségü és 9 drb 500 kiló hordképességü
tizedes mérleg
az összes sulyokkal együtt
minden mérleg hitelesitve!
Becserélek!
ócska marhamázsákat uj hidmérlegre vagy uj marha[illegible]
Javitásokat pontosan eszközlök!
DÉNES MANÓ
[illegible] mérlegm. szeresz
BUDAPEST, VII., Dohány-utcza [illegible]

Kitünő minőségü
Biborhere-mag
továbbá
Szentjánosnapi rozs,
Őszi borsó,
Őszi bükköny,
Szöszös bükköny
Káposztarepcze,
jutányosan kapható
HALDEK
magkereskedésében
BUDAPEST, Károly-körut 9.
1124

[illegible]
Zsákok
[illegible]
Ponyvák
[illegible]

[illegible] e[illegible]
közléseket dijaz
tervezett vagy szüksé[illegible] közvetitéseé[illegible] jelige alatt [illegible]

GŐZEKÉKET,
GŐZ-UTIHENGEREKET
és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasutállomással szemben.

Iroda, raktár, javitómühely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Uradalmak figyelmébe!

Urmánczy János topliczai gulyájában nevelt

48 darab $3^{1}/_{2}$ éves magyar erdélyi ökörtinó
40 „ $2^{1}/_{2}$ éves „ „ ökörtinó
32 „ $1^{1}/_{2}$ éves „ „ ökörtinó

továbbá **15 darab 1, 2, 3 éves bivalytinó** kerül **eladásra.**

Az állatok **megtekinthetők ifj. Éltető Albert ur gazdaságában, Magyar-Régen,** vasutállomás Szász-Régen.

Értekezhetni levél utján: **Urmánczy János, Toplica,** Maros Torda-megye; egy nappal való előleges sürgöny értesités esetén személyesen Magyar Régenben. 1439

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utcza 6—8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfütések, légszesz- és vizvezetékek, osztornázások, szellőztetések, elsettek, szivattyúk, vizerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesitését czélzó készülékek létesitését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

Legjobb minőségű kőgyag-csövek raktáron.

50% terméstöbblet

érhető el, ha a talaj 99%-os darabos égetett maró **mészszel** vagy 72%-os szénsavas égetett **mészporral** trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaknál kitünően kipróbált trágyázási módszer. I. rendü referenczák! Fenti czikkeket valamint **mindenkor friss, szép fehér épitkezési meszet** bármely vasutállomásra bérmentve legolcsóbban szállít 1327

ELSŐ BAKONY-SZENTGÁLI MÉSZTELEPEK

KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprémmegye.)

Actiengesellschaft
Stahlwerke
Weissenfels
ezelőtt Goeppinger & Co.
Weissenfels, Oberkrain.
Szab. **aczélhordók.**

A hordóban levő folyadék nem veszit sulyából kiszivárgás, felszivódás és apadék által. Nincs tüzveszély.

Petroleum, benzin, festékáruk, spiritusz, olajok, alkaliák stb. részére.

Kapható minden vasárczakészletben.

A hasonlóan czélszerű és olcsó Kir. hadseregben és a m. kir. honvédségnél, mint szakálkiszedő van elfogadva.

Amerikai szabadalmazott
aczélláncczok
forrasztás nélkül.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-müvek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomasszalak), ● ●
„Martellin" dohánytrágyát, Kalnitot.

A mütrágyák beltartalmáért szavatolok.

Legujabb szerkezetü kitünő trágyaszóró gépek a legolcsóbb áron. 40

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

GÉPOLAJAT,

u. m. **valódi tiszta olivaolajat, elsőrendű savtalanitott repczeolajat,** stb.

disznózsirt, szalonnát és szalonnáról lerázott sót.

Fertőtlenitő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, kesertősót csudasót stb.

AJÁNLOK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot,

MŰTRÁGYÁT

Glasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrölve.

Lucernát, lóherét, fümagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legfutóanyosabb áron és garantált jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, luczernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utcza 10. sz.

Telefon. **Sürgönycim: „CERES" Budapest.** Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kivánatra szolgálok.

„Pátri" irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek).